

Izhaja vsak petek. Izdaja časopisno-založniško podjetje »Primorski tisk« v Kopru. Naslov uredništva in uprave: Koper, Kidričeva 26/I, telefon 170. Posamezni izvod 10 din. Celoletna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrtletna 130 din. Za inozemstvo znaša letna naročnina 1000 din ali 3,5 am. dolarja. Bančni račun 65-KB-1-181. Prilogo »Uradni vestnik okraja Koper« prejema naročniki brezplačno. Rokopisov ne vračamo.

Predvolilni sestanki in volitve v osnovnih organizacijah SZDL

Dvakrat pretehtani preden izvoljeni

PO VSEM OKRAJU KANDIDIRAJO IN VOLIJO V ODBORE OSNOVNIH ORGANIZACIJ SZDL TAKE ODBORNIKE, KI BODO NA PODLAGI DOSEDANJIH IZKUSENJ NAJVEČ PRIPOMOGLI K NJENI NENEHNI VSESTRANSKI DEJAVNOSTI

V koprski občini je tako kot po vsem okraju te dni čutili živahno dejavnost članov Socialistične zveze delovnega ljudstva, predvsem pa odbornikov osnovnih organizacij SZDL. Je pač čas konferenc in popolnih ali pa dopolnilnih volitev v vodstva njihovih odborov. V le-te je bilo namreč potrebno pritegniti mlajše moči in nedelavne odbornike zamenjati s takimi, ki imajo dovolj sposobnosti in veselja za delo v osnovnih enotah naše najmočnejše družbene organizacije.

Posebna značilnost do sedaj že opravljenih konferenc in volitev, ki se bodo zaključile 10. t. m., predvsem pa predvolilnih sestankov, je v tem, da so člani SZDL bolj kot kdaj koli prej pokazali živo zanimanje za celotno politično, gospodarsko, kakor tudi za socialno in kulturno problematiko domačega kraja, občine, okraja in države. Razen tega pa so sestavljali tehtne in v okviru obstoječih lastnih in družbenih možnosti uresničljive predloge za ureditev komunalnih naprav, za povečanje kmetijske proizvodnje, za izboljšanje delovnih pogojev in življenjske ravni ter za tesnejše sodelovanje z občinskimi, predvsem komunalnimi in krajevnimi oblastnimi organi, s kmetijskimi združenji in DPD Svobodami oziroma s prosvetnimi društvi.

Na konferenci SZDL v Hrvatinih so posebno temeljito obravnavali

Družbeni plan pred Ljudsko skupščino LRS

V ponedeljek, 4. februarja dopoldne, se bo v Ljubljani setala Ljudska skupščina LRS. Oba njena zbora bosta delno na ločenih sejah, delno pa skupno obravnavala predlog družbenega plana Slovenije za leto 1957, predlog zakona o proračunu in predlog proračuna Slovenije za leto 1957. Na dnevnem redu je tudi razprava o predlogu odloka o začasnem finansiranju republiških potreb v prvem četrtletju letošnjega leta.

vali predvsem vprašanje preskrbe vasi z živilskimi potrebščinami in problem, ki je za Hrvatine najznačilnejši, to je, obdelovanje zapuščene zemlje. Sklenili so, da bodo skušali čim več zemlje obdelati in jo usposobiti za večjo rodovitost, prodajalno z živili in mesnico pa urediti tako, da jim bosta posredovali dovolj kvalitetnega in raznovrstnega blaga. V Hrvatinih je vprašanje komunalne ureditve precej važno. In tega se dobro zavedajo. Zato so na konferenci sprejeli sklep, da se bodo resneje lotili, bolj ko mogoče z lastnimi silami, ureditve komunalnega stanja in olepšave vasi, tako da bo tudi njen zunanji videz privlačen.

V Čenturju pa so med drugim na enem izmed sestankov zahtevali, da strokovnjaki pregledajo užitnost vode iz njihovih vodnjakov,

poročali pa so še o združitvi njihovih po lastništvu razdrobljenih parcel v eno, na kateri bodo posejali večje količine graha, brž ko bodo dobili na razpolago že pred časom zahtevani traktor.

Ob svoji povečani aktivnosti je koprski občinski odbor SZDL v zadnjih mesecih preko Ljudske univerze organiziral tudi nad 100 predavanj z različnih področij družbene dejavnosti. Predavatelji so po predavanjih več kot 4000 poslušalcev posredovali tudi odgovore in pojasnila na vsa tista vprašanja, ki so jih že dolgo zanimala.

S tem je potrjena stara resnica, da izobraževanje in neposredna strokovna pomoč rodita razgibano družbeno življenje in ga usmerjata na pot, ki vodi h kreptivi socialističnih odnosov in k utrjevanju družbenega samoupravljanja.

Mladina in družbeno upravljanje

Na območju občine Pivka je 16 osnovnih organizacij Ljudske mladine, od teh je ena na nižji kmetijski šoli v Ravnah, štiri pa so v gospodarskih podjetjih. V vseh teh osnovnih organizacijah je vključenih 296 mladink in mladincev. Njihovo delo je posebno oživilo v jesenskem in zimskem času, ko so med drugim ustanovili mladinske aktivne na Kalu, v Zagorju, Parjah in Drskovčah ter sprejeli v organizacijo 68 mladink in mladincev. V delavskih svetih in upravnih odborih je 18 mladincev, osem jih je v šolskih odborih, 13 mladincev pa je članov raznih svetov in komisij pri Občinskem ljudskem odboru. Večje število članov mladinske organizacije se je lani udeležilo gradnje brkinske ceste pri Premu, bodisi da so bili vključeni v mladinske delovne brigade, ali pa so, kakor na primer mladinci tovarne v Neverkah, hodili na nedeljsko udarniško delo.

Resne skrbi naše države zaradi madžarskih beguncev

Vprašanje madžarskih beguncev v Jugoslaviji je iz dneva v dan bolj pereče. Dnevno jih približno 500 in se je njihovo število povečalo v januarju od 1400 na 13.000.

Mladinska organizacija v Pivki je lani priredila mladinski festival, na katerem so sodelovali člani vseh mladinskih aktivov, največ izvajalcev in organizatorjev festivala, ki je zelo dobro uspel, pa je bilo članov mladinske organizacije pivške tovarne vezanih plošč in furnirjev »Javor«.

Ob Dnevu republike je Občinski komite LMS priredil svečan sprejem več sto najmlajših državljanov v pionirsko organizacijo, ustanovil pionirske odrede ter jim izročil pionirski prapor.

Posebna zasluga mladinske organizacije in njenega občinskega komiteja pa je veliko prizadevanje za ustanovitev gospodarske šole, ki jo obiskuje 28 mladincev in mladink, in organiziranje gospodinskega tečaja za 35 kmečkih deklet. Na letošnji redni letni občinski konferenci so na osnovi vseh teh ugotovitev lahko zabeležili, da je mladinska organizacija v pivški občini zelo delavna. Sklepi, sprejeti na tej konferenci, jo pa obvezujejo, da bodo vključili v organizacijo še čim več postrtovalnih mladincev, jih kandidirali za člane organov družbenega in delavskega upravljanja ter v vodstva drugih množičnih organizacij in da bodo predlagali osnovnim organizacijam ZK sprejem najboljših mladincev in mladink v Zvezo komunistov. Poskrbeli bodo tudi za nekaj predavanj, spremljali delo in vzgojo vajencev ter pomagali reševati njihove probleme. V poletnih mesecih nameravajo zopet prirediti mladinski festival, na katerem bodo sodelovala vsa društva in številne organizacije pivške občine. Na konferenci so tudi sklenili, da se bodo letos v večjem številu kot lani udeležili mladinskih delovnih akcij.

Medtem se na Madžarskem še vedno borijo z velikimi gospodarskimi težavami. Predsednik vlade Kadar je izjavil, da so v zadnjih mesecih izplačali 9 milijard forintov mezd, ne da bi to ustrezalo opravljenemu delu. Toda tudi notranjepolitični položaj v deželi še zdaleč ni ustaljen. Budimpeštanski radio stalno poroča o aretacijah, medtem ko s podeželja poročajo celo o manjših bojih. Najbolj neugoden vtis v svetu pa je vzbudila vest o aretaciji sedmih uglednih madžarskih pisateljev in novinarjev, ki so jim očitali »kontra-revolucionarno dejavnost«.

Letošnja zima prizanaša tudi celinskim krajem, posebno lepa pa je ob našem morju. Slika prikazuje strunjske soline v zimskem soncu, ki te dni prebujajo življenje vsa naravo. Bati se je, da bo zaradi takega vremena vzbrstelo drevje in poljske kulture, ki bi jih mrzota — smo še vedno v zimskih mesecih — lahko močno prizadel, iz česar bi nastala velika gospodarska škoda na posevkih in sadju.

NAS TEDENSKI
GOSPODARSKI KOMENTAR

Gospodarska vprašanja v ospredju

Pestra dejavnost zakonodajnih organov

Po sprejemu zveznega družbenega načrta in proračuna, kot vemo, pripravljajo republiške načrte in proračune, v skladu s temi pripravami pa že tudi družbene načrte in proračune lokalnih organov. Tako imajo sedaj zakonodajni organi polne roke dela, ko sklepajo po temeljitih pripravah in diskusijah o sicer vsakoletnem, vendar lahko rečemo najvažnejšem vprašanju, ki zadeva razvoj našega gospodarstva. Posebno je to važno letos, ko so bile sprejete nove smernice za nadaljnji gospodarski razvoj in ki spreminjajo marsikatero načelo dosedanjega dela.

O vprašanjih tako zveznega kot tudi republiškega družbenega načrta in proračuna za letos smo že govorili. Poudarili smo temeljne smernice obeh načrtov in proračunov in bi se zato danes dotaknili le še nekaterih vprašanj. V prejšnjem komentarju smo omenili težave, ki jih imamo vsako leto zlasti v zimskem času zaradi pomanjkanja energije. Pri tem nam nastaja tudi škoda zaradi zmanjšane produkcije, ki je kasneje ne moremo zlepa nadoknaditi.

Kot vse kaže, se bomo letos lotili tudi tega vprašanja. Zvezni družbeni načrt kot vemo predvideva skoro 76 milijard za investicije v industriji in rudarstvu. Zvezni izvršni svet pa je na eni svojih zadnjih sej odločil, kako naj se uporabijo ta sredstva. Glede na navedeno situacijo naših energetskih virov ni nič čudnega, če je bilo od omenjenega zneska določenih 41.1 milijarde za investicije v energetskih panogah in to: 24.2 milijarde za dograditev objektov v elektroindustriji, 11.9 milijarde za povečanje proizvodnje in prihrankov premoga in dve milijardi za proizvodnjo ter predelavo nafte in plina.

Sredstva, ki jih letos predvideva družbeni plan, so vsekakor znatna. Z njimi bomo lahko dokončali nekaj zelo važnih in velikih energetskih central, zlasti elektrarn, in bomo tako prišli do novih virov potrebne energije. Ta nam ne bo potrebna samo za pokritje sedanjega primanjkljaja doma, temveč tudi za naraščajoče potrebe v industriji in v prometu, saj vemo, da promet še daleč zaostaja za potrebami in da bo z elektrifikacijo prog treba misliti tudi na to potrošnjo elektrike.

Ko govorimo o vprašanju povečanja energetskih virov in o sredstvih, ki so bila za to določena, moramo omeniti še znatna sredstva, določena za rekonstrukcijo in dograditev objektov v drugih industrijskih vejah. Zvezni izvršni svet je od skupnega zneska 75.9 milijard izločil v ta namen 21.4 milijarde. Sicer vemo, da so ta sredstva premajhna, ker čaka še mnogo objektov na dograditev in številni industrijski objekti so potrebni rekonstrukcije. Posebno velja to za našo republiko, ki se sicer ponaša z visoko industrijsko razvitenostjo, vendar so naprave v naših industrijskih obratih zelo stare in vsekakor zastarele glede na stanje in izsledke moderne tehnike. Sicer predvideva tudi naš republiški načrt nekaj sredstev v ta namen, vendar komaj četrtino tistega, kar bi sedaj rabili. Brez dvoma je tako stanje tudi drugod, razen v republikah, ki se ponašajo z novimi industrijskimi napravami, zgrajenimi po osvoboditvi. Sredstva za dograditev in rekonstrukcijo so pomemben korak naprej v odpravi druge velike pomanjkljivosti v našem gospodarstvu. Ker pa so sredstva premajhna, da bi z njimi (Nadaljevanje na 2. strani)

— Tako dolgo že razpravljajo! Kar bojim se, da bodo vrgli puško v koruzo.
— Kar se pušk tiče, si lahko brez skrbi. Še za topove se ne bodo dogovorili, da bi jih odvrgli!

Povečana proizvodnja v LRS v letu 1957

Letošnji predlog družbenega plana LRS predvideva povečanje družbenega proizvoda za 7% in to predvsem na račun povečanja industrijske proizvodnje. Proizvodnja blaga za široko potrošnjo naj bi se povečala za 10% v primerjavi z lanskim letom. Pri takem povečanju proizvodnje pa bi se lahko povečala produktivnost za 5%, medtem ko bi število zaposlenih le nekoliko naraslo.

Sprejem DO SVETU

Evroatomski sporazum

Predstavniki šestih zahodnoevropskih dežel, Francije, Zahodne Nemčije, Italije, Belgije, Nizozemske in Luksemburga so se po večdnevni posvetovanjih v Bruslju sporazumeli o ustanovitvi evropske atomske skupnosti (Evroatoma) in zahodnoevropskega skupnega trga. Predvsem gre za sklep o skupni izgradnji tovarne za proizvodnjo jedrskega gradiva za vojaške in mirnodobne namene. Tovarno bodo zgradili v Franciji, stroški pa bodo znašali okrog 240 milijonov dolarjev. Sklep bodo dokončno potrdili na prihodnjem zasedanju 12. februarja, ko bodo razpravljali tudi o vključitvi francoskih prekomorskih posesti v skupni zahodnoevropski trg in še o nekaterih spornih vprašanjih ustanovitve skupnega trga.

Enostranska odločitev o Kašmiru

Ze dobrih devet let traja spor med Indijo in Pakistanom o majhni muslimanski državi Kašmir. Nastal je leta 1947, ko se je Indija ločila na sedanji republiko Indijo in Pakistan, Kašmir pa se ni takoj odločil, kam se bo opredelil. Pozneje so zasedle del kašmirskega ozemlja pakistanske čete, pa tudi indijske čete so prestopile mejo, da bi si zagotovile nadzorstvo vsaj nad nekaterimi področji njegovega ozemlja. Varnostni svet OZN je sicer že leta 1948 sklenil, naj o prihodnosti Kašmira odloči plebiscit, vendar do tega zaradi različnih gledišč Indije in Pakistana glede plebiscitarne odločitve ni prišlo.

Konec prejšnjega tedna so vprašanje Kašmira znova obravnavali pred Združenimi narodi in potrdili prejšnji sklep Varnostnega sveta o plebiscitu pod nadzorstvom OZN. Hkrati so sprejeli resolucijo, v kateri je rečeno, da sklep ustavodajne skupščine Kašmira o priključitvi k Indiji ni v skladu s sprejetimi resolucijami OZN. Sklep OZN sta obe državi sprejeli na različne načine. Medtem ko je In-

dija poudarila, da je Kašmir pod njeno suverenostjo in opozorila na nevarnost pakistanske agresije na tem področju, so se v Pakistanu začele protiindijske demonstracije, hkrati pa se vedno bolj širijo glasovi, da bo Pakistan zahteval presredovanje čet OZN. Vprašanje je zelo zapleteno in je težko napovedati, kakšen bo konec. Vsekakor je Kašmir na strateško pomembnem področju med Indijo, Pakistanom, Afganistanom, ZSSR in Kitajsko, dežela pa ima tudi precej rudnih bogastev.

Egipt ne bo priznal nobenih koncesij napadalcem

V Glavni skupščini OZN so te dni nadaljevali razpravo o poročilu glavnega tajnika Hammarskjöldea o umikanju izraelskih čet s Sinajskega polotoka in o predlogu izraelske vlade, da je treba zaščititi njene interese v Gazi in Akabskem zalivu. Hammarskjöld je v svojem poročilu zavrnil vse izraelske pogoje in zahteval, naj se izraelske čete brezpogojno umaknejo iz Gaze in s področja Akabskega zaliva v skladu s lanskim resolucijo OZN, ki je obsodila napadalce. Toda čeprav je Hammarskjöldovo poročilo sprejela večina delegacij z odobravanjem in so ga podprle tudi ZDA, je Izrael pokazal le malo volje, da bi se ravnal po njem. Zato so tudi nekatere delegacije predlagale, naj bi v primeru nespoštovanja sklepov Združenih narodov začeli proti Izraelu z odločnimi sankcijami.

Za sklepe Glavne skupščine je seveda najbolj zainteresiran Egipt. Kairski politični krogi opozarjajo predvsem na nevarnost, da bi nekatere zahodne države vplivale na OZN, ki bi se odločila za za Egipt nesprejemljivo odločitev. Egipt ne bo priznal nobenih koncesij napadalcu — poudarjajo tamkajšnji politični krogi — zlasti pa ne, da bi napadalca nagradili z internacionalizacijo Gaze, južnega Sinaja in Akabskega zaliva. Vsa sporna vpra-

Osem milijonov Alžircev stavka

V Glavni skupščini OZN se je začela sredi tedna razprava o nadaljnji usodi Alžira, to je o zadnji kolonialni postojanki francoske Severne Afrike. V Parizu in Alžiru so seveda sprejeli začetek razprave s precejšnjo nervoznostjo in na različne načine. Medtem ko si je skušala Molletova vlada z vsemi silami poiskati oporo za svoje stališče pri vseh francoskih političnih strankah, je alžirsko osvobodilno gibanje poostrilo oborožene akcije, atentate in demonstracije. Višek podpore k zahtevi, naj sprejmejo sklep o suverenosti Alžira, pa je razglas o enotedenski protestni

stavki v vsej deželi. Čeprav so hoteli Francozi z grožnjami preprečiti začetek stavke, se je vključilo v njo 8 milijonov Alžircev, hkrati pa so tudi v Tunisu razglasili enodnevno solidarnostno stavko.

Kakšen bo končni rezultat razprave o Alžiru v OZN, je težko napovedati. Alžirsko vprašanje je namreč mnogo bolj zapleteno, kakor je bilo vprašanje Maroka in Tunisa. Francozi se namreč opirajo na suho pravno stališče, da je ta dežela sestavni del Francije in da OZN nima pravice o njej odločiti. Prav zato je malo verjetno, da bi med razpravo v OZN sprejeli kaj več kot deklarativno resolucijo, ki seveda problema ne bo mogla rešiti. Boj se bo v tem primeru nadaljeval in žrtve bodo padale na obeh straneh. Verjetno bi bila najboljša rešitev, če bi na obeh straneh popustili v svojih skrajnih stališčih in če bi Alžir ubral podobno pot, kot sta jo pred njim Tunis in Maroko. Treba je namreč upoštevati, da živi v Alžiru milijon in 200 tisoč Francozov in dru-

gih Evropejcev in da so Francozi zgradili v tej deželi železnice, ceste, pristanišča in vso industrijo. Toda alžirski argumenti so nedvomno bolj prepričljivi. Njihovo deželo so zasedli tujci, ki so iz domačinov napravili ceneno industrijsko in kmetijsko delovno silo. Francozi so res zgradili vrsto modernih naprav, toda te naprave služijo predvsem njim samim. Sicer pa je najbolj zgovoren dokaz življenjska raven tujcev, ki je trikrat večja od domačinov.

Pravica je torej v prvi vrsti na strani Alžircev. Vprašanje pa je, če si jo skušajo priboriti na najbolj primeren način. Morda bi bilo pametneje, če bi ubrali treznejšo pot in se odločili za postopno osvajanje svojih ciljev. Nekaj podobnega jim je nedavno svetoval tudi predsednik tunizijske vlade Habib Burgiba. Toda to je seveda samo eno mnenje. Nikjer ni namreč rečeno, da jih ne bi Francozi v tem primeru izigrali in da ne bi spet ostalo le pri obljubah, s katerimi so Francozi zelo radodarni.

Korak naprej k svetovni razorožitvi

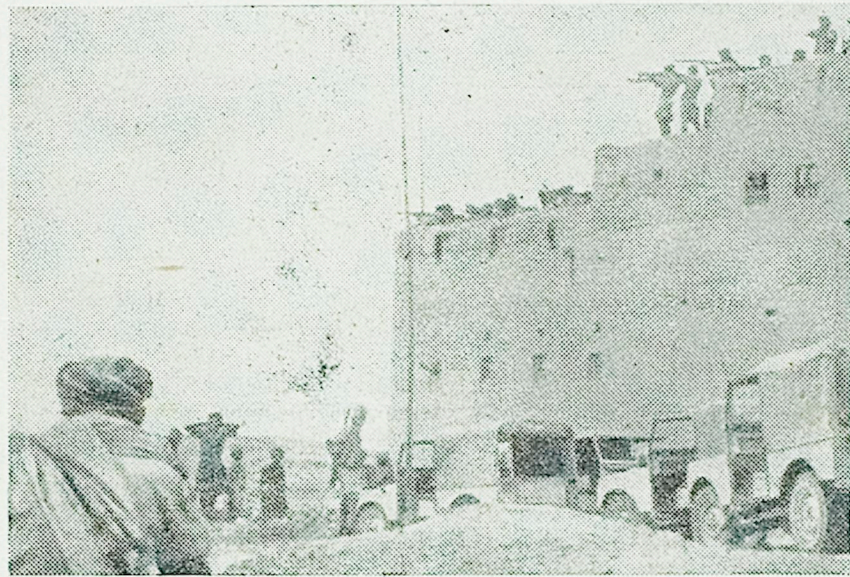
Razprava o razorožitvi, ki so jo začeli v Glavni skupščini OZN, je stopila v novo fazo. S posebno resolucijo so namreč sklenili, naj ožji

odbor razorožitvene komisije podrobno preuči vse predloge, kar jih je obravnaval politični odbor Glavne skupščine. To resolucijo so

sprejeli soglasno in s številnimi željami, da bi čimprej dosegli prve, stvarne rezultate.

Čeprav gre le za formalni uspeh, je vendar treba poudariti, da se obzorje nad tem zapletenim vprašanjem le nekoliko bolj jasni. Okrog obeh glavnih predlogov — sovjetskega in ameriškega — je nekaj stičnih točk, predvsem pa je treba povedati, da sta se obe veslesili odrekli iluzornim načrtom o takojšnji svetovni razorožitvi ter se začeli ukvarjati z manjšimi činitelji, ki lahko privedejo do prvih konkretnih rezultatov. Tu mislimo zlasti zmanjšanje oboroženih sil veslesil ter kombinacijo Eisenhowerjevega načrta o zračni in sovjetskega o kopenski kontroli.

O vseh predlogih in resolucijah bo razpravljala ožji odbor razorožitvene komisije v marcu.

Angležem povzročajo velike preglavice kar vse kolonije in protektorati. Posebno v zadnjem času vre v Adenu in okolici, zlasti na jemenski meji, katero so Britanci po suhem in v zraku večkrat forsirali. Pri tem je prišlo do pravih bitk, v katere so posegle številne suhozemne in zračne enote. Na sliki trdnjava na jemensko-adenski meji, ki so jo zasedle angleške kolonialne čete.

NOVICE S TRŽAŠKEGA

SKUPNO RESOLUCIJO SLOVENCEV V ITALIJI ZA PRAVIČNO UREDITVE ŠOLSTVA je podpisalo 30 slovenskih političnih skupin, sindikatov slovenskih šol in kulturnih ustanov. Resolucijo so poslali predsedniku republike, predsedniku senata, poslanske zbornice in ministrskega sveta ter predsedniku za javno šolstvo. V resoluciji očitajo zakonskemu osnutku, ki naj bi urejal slovensko šolstvo na Tržaškem in Gorškem, da ni v skladu z duhom in načeli splošne deklaracije o človečanskih pravicah, niti ne z ustavo italijanske republike in posebno še z londonskim sporazumom.

Tržaški pokrajinski svet je izvolil iz vrst ugodnih tržaških osebnosti komisijo, ki bo preučevala **VPRASANJE DEŽELNE AVTONOMIJE V OKVIRU POKRAJINE**. Ta komisija je vskladila preučitve drugih za to vprašanje zainteresiranih ustanov. Predsednik pokrajinskega sveta je ob tej priložnosti omenil zgodovinski razvoj naporov za ustanovitev deželnih avtonomnih uprav v Italiji, ki so bili po prvi svetovni vojni z nastopom fašizma prekinjeni. Ideja regionalne avtonomije pa ni zamrla, ker ustreza interesom prebivalstva in omogoča boljši in demokratičnejši način uprave.

V nedeljo so v Trstu odprli **CENTER ZA ZDRAVLJENJE OTROSKE PARALIZE**. Ta center, ki je nameščen v otroški bolnišnici, bo delal na osnovi zadnjih znanstvenih izsledkov na tem področju medicine.

Delavci rafinerije Aquila v Zavljah zahtevajo **ZNIZANJE DELOVNEGA URNIKA** na 40 ur na te-

den. Skrajšanje delovnega urnika ne bi povzročilo nobenih težav, ker so naprave v rafineriji moderne in lahko z njimi dosežejo nad 900.000 ton proizvodnje na leto.

ZUNANJE POLITIČNI KOMENTAR JUGOPRESA

Angloameriško sodelovanje v novih pogojih

Poslednji dogodki so potrdili, da je v današnjem položaju, ki se hitreje menja, kakor si to lahko včasih mislimo, potrebno začeti reševati skoraj vse pomembne mednarodne probleme na drugačen način, kot se jih je reševalo do sedaj. Očitno je, da mora biti resna analiza vseh novih pojavov in mednarodnih odnosov in vsklajevanje njihovih ocen ter stališč, tako med zavezniki in prijatelji kakor tudi med skupinami držav, ki niso medsebojno povezane z nekim formalnim zavezništvom ali prijateljstvom, imajo pa enake skupne interese.

Razen novonastalih mednarodnih pogojev še vedno delujejo posebne težnje te ali druge velesile, ali katerekoli druge države. Prepričanje nekaterih držav, da v novih pogojih razvijanja mednarodne politike upoštevajo samo svoje posebne, nacionalne interese, je pripeljalo nedavno do poskusa, da bi suezski problem rešili s silo in do znanih dogodkov na Madžarskem. Taka stališča so tudi osnovni vzroki, ki so v zadnjem času vplivali na anglo-ameriške odnose.

Trdijo, da je poglavitni vzrok sedanje oddajenosti Londona od Washingtona in obratno v načinu, kako se približati blokovski neopredeljenim državam. »Naš obstoj« je nedavno zapisal minister bivše Ednove vlade Anthony Nutting, ki je izstopil iz vlade zato, ker ni soglašal s suezsko politiko, »zavisi od tega, če bomo znali napraviti za prijatelje milijone ljudi, ki živijo v blokovski

neopredeljenih državah.« Nezadovoljstvo, pravijo, pa je v tem, ker tako Velika Britanija kakor ZDA rešujejo to vprašanje vsaka po svoje. Američani očitajo Angležem, da še vedno gledajo skozi prizmo interesov svoje države kot kolonialne sile. Angleži pa se hudujejo nad Američani, ker se v Aziji, Afriki in na Srednjem vzhodu obnašajo tako, kot da bi bile tamkajšnje države njihova nekdanja kolonialna last. Če se ta poenostavljena ocena prevede na običajen ekonomsko-politični jezik, pomeni, da ZDA želijo ustvariti pogoje za zbiranje dobičkov v tistih deželah, ki so življenjsko važne za Veliko Britanijo in njeno industrijo, kot na primer Srednji vzhod.

Taka do sedaj očitna uradna nesoglasja med Londonom in Washingtonom se dopolnjujejo z obsežnim obojestranskim sumničanjem. Pravijo, da povprečni Angleži verjamejo, da je osnovni namen ameriške politike odstranitev Velike Britanije s petrolejskih polj arabskih dežel in s tržišč Daljnega vzhoda in Jugovzhodne Azije, povprečni Američan pa nasprotno temu meni, da je glavni namen britanske politike pripraviti ZDA, da bi se zavzele za brezkončno obrambo britanske kolonialne oblasti.

Tisti krogi v Veliki Britaniji, ki stremijo za realističnim ocenjevanjem dejstev, uvidevajo, da danes takšen, bodisi britanski ali ameriški način pristopa k azijskim in afriškimi državam ne ustreza duhu časa.

Podobno menijo tudi številni vidni politiki ZDA. Zato bo potrebno s stališča skupnih anglo-ameriških interesov ustvariti novo politiko Londona in Washingtona ne samo nasproti azijskim in afriškimi državam, ali nasproti Srednjemu vzhodu, temveč tudi nasproti Atlantskemu paktu in Evropi.

Razumljivo je, da je pri vsklajevanju anglo-ameriške politike, in to je težnja obeh velesil, najvažnejša osnova, na kateri bi v sedanjih pogojih to vsklajevanje izvedli. Po mnenju uradnih britanskih in ameriških krogov bi se ta osnova našla, če bi tako London kakor tudi Washington delno odstopila od svojih sedanjih različnih in zavzela enotno stališče. Toda slabost te koncepcije, o kateri veliko piše anglo-ameriško časopisje in katere cilj je izmenjava mnenj britanskih in ameriških državnikov, je v tem, da se pri sestavljanju skupnih anglo-ameriških pogledov na vrsto mednarodnih vprašanj upoštevajo samo interesi ZDA in Velike Britanije, ne pa tudi težnje ostalega sveta. Z drugimi besedami to pomeni: prizadevati si, da bi se s skupnimi silami izbojevala potrebna avtoriteta novi skupni anglo-ameriški politiki v svetu, pri čemer bi seveda le-ta imela vodilno vlogo. Vsa ta prizadevanja pa bodo seveda najbrž imela le malo uspeha v svetu, saj se danes ogromna večina držav trdo bojuje proti kakršnikoli vodilni vlogi neke države in si želi predvsem neodvisnosti in samostojnosti.

Vnebij vestah

PARIZ: Bivši načelnik štaba nemškega nacističnega feldmaršala, generalni podpolkovnik Hans Speidel, je bil te dni imenovan za poveljnika kopenskih čet Atlantskega pakta za Srednjo Evropo. Speidel je prvi nemški častnik, ki so mu zaupali poveljniško mesto v Atlantski zvezi. Zaradi njegovega imenovanja so angleški laburisti ostro protestirali.

MOSKVA: Sovjetska zveza je podarila Egiptu vse stroje in naprave, razstavljene na nedavni sovjetski industrijski razstavi v Kairu. Gre za težke stroje in lahke kmetijske naprave v vrednosti enega milijona 435 tisoč dolarjev.

Gospodarstvo v ospredju

(Nadaljevanje s 1. strani)

mi pokrili vse potrebe, bo treba uporabiti strožji kriterij pri njihovi razdelitvi. Sredstva bo namreč posojala Jugoslovanska investicijska banka, ki je določila posebne pogoje, ki jih morajo izpolnjevati podjetja, če hočejo priti do teh sredstev. Med njimi je pogoj, da mora biti posojilo vrnjeno v petih letih, kar je za investicijsko posojilo vsekakor kratek rok, ki bo v začetku zelo bremenil ceno proizvodov. Eden izmed naslednjih pogojev pa je, da mora podjetje za novo proizvodnjo povečati izvoz ali zmanjšati uvoz, kar je vsekakor utemeljen pogoj. Končno obrestna mera v višini 4% ni najbolj ugodna in je za investicijski kredit visoka. Tako bodo lahko ta posojila najemala le podjetja, ki bodo proizvajala visoko konjunkturo proizvode. Na ta način bi tudi pospešili dograditev in rekonstrukcijo res samo takih industrijskih obratov, ki imajo zagotovljen gospodarski obstoj in razvoj.

Omenili smo navedena dva ukrepa Zveznega izvršnega sveta, ki ju smatramo kot značilna za dosledno izvajanje politike v našem gospodarstvu, ki smo jo začrtali konec 1. 1955. Cilj te politike je, ustvariti zdrave ekonomske odnose in zagotoviti uspešen gospodarski razvoj.

— dt —

Ureja uredniški odbor. — Glavni urednik Stane Skrabar. — Odgovorni urednik Rastko Bradak. — Za tisk odgovarja Franc Zdešar.

Pred gradnjo novih stanovanjskih hiš in poštne palače

Koper bo dobil sodobno lice

● ZAZIDALNI PROGRAM BELVEDERA PRED URESNIČITVIJO — ZGODOVINSKA PRETEKLOST POVEZANA Z DANAŠNJIMI POTREBAMI — VZORNA REŠITEV PROBLEMA

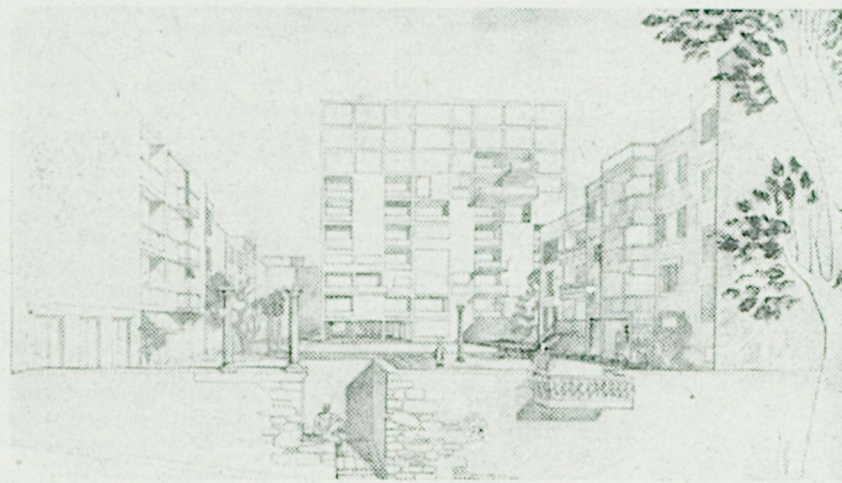
Na Belvederu, najlepšem predelu Kopra, bodo spet zasidili lopate in zgradili več modernih poslopij. Občinski in okrajni urbanistični svet sta že sprejela zazidalni načrt, ki bo povezoval nove stavbene objekte v harmonično celoto. V tem načrtu je predvidena gradnja stanovanjskih hiš, ki bodo imele 104 sodobno in praktično urejena družinska stanovanja, gradnja večnadstropne hiše s 120 garsonjerami, dokončanje gradbenih del v šolskem poslopiju ter dograditev nove poštne zgradbe. Za izvajanje tega zazidalnega načrta pa bo seveda potrebno porušiti tiste zgradbe, ki so skoraj neuporabne in brez večje vrednosti. Tu gre predvsem za poslopije bivšega samostana in za prestavitvev stanovanjske barake. Projektant novega naselja na Belvederu, univerzitetni profesor dr. arh. Edo Mihevc, je pri sestavljanju idejnega osnutka stremel predvsem za tem, da bi ohranil ambient in obenem dal novogradnjam pečat sodobne arhitekture. Idejni projekti so že izdelani, glavni pa so v izdelavi in je pričakovati, da bodo začeli na Belvederu pripravljati in zemljiška dela že aprila.

Nova stanovanja bodo namenjena predvsem tistim interesentom, ki bodo čimprej vložili lastna sredstva za gradbena dela. Zbiral pa jih bo koprski Zavod za stanovanjsko izgradnjo in nadzorno službo, ki bo v imenu investitorjev vodil celotno gradnjo. Glede na vse priprave in na tesno so-

delovanje vseh investitorjev z zavodom lahko pričakujemo, da bodo gradbeni stroški znatno nižji, kot so bili pri gradnji tistih poslopij, kjer so morali investitorji sami skrbeti za vse: od naročila za sestavo idejnega načrta pa do iskanja solidnih in cenениh obrtniških uslug.

Pričakujemo lahko, da se bo že v kratkem zbralo dovolj gradbenih interesentov, ki bodo sodelovali s svojimi deleži pri gradnji, in ob koncu leta bo imel Koper že del dograjenih stanovanjskih objektov, medtem ko bo drugi del v zaključni delovni fazi.

M. R.

Takšen bo prihodnji pomlad del Belvedera v Kopru. Stanovanjske hiše bodo imele 104 družinska stanovanja, večnadstropna zgradba ki jo vidimo na sliki, pa bo imela 120 garsonjer

10 LET POMORSKE ŠOLE V PIRANU

Iz skromnih sredstev je zrastle pred desetimi leti Srednja pomorska šola v Piranu. Danes je že tudi ta šolska stavba pretresna, premalo je učilnic in delavnic in premalo sodobnega inventarja. Vendar je v teh desetih letih vzgojila kader slovenskih pomorščakov za trgovinsko mornarico. Pomorsko šolo v Piranu uspešno vodi ravnatelj Slavko Kavšek. Podrobneje bomo o šoli še poročali ob praznovanju njenega jubileja.

MITJA ŠVAB:

Tri tisoč tri sto trideset

Ko smo vozili po dolini Ibra, smo se počutili nekam bogate. Nad nami se je širilo gorovje Kopaonika in vsake toliko časa smo opazili žičnice, ki so se spuščale z vrhov v dolino. »Kaj kopljejo tu?« smo spraševali. Azbest. »Kaj pa tamle?« Svinec, antimon... Priznam, toliko mineralov in rud, kot jih premorejo gorovja ob Ibru, še ne poznam ne.

Takšni so bili prvi vtisi popotovanja po južni Srbiji. Vsepopovod novi rudniki, nova industrijska podjetja in nova mesta. Včasih so v Sloveniji grozili naprednemu uradniku, da ga pošljejo v Čačak, če se ne pokori vladni politiki. Ko so rekli Čačak, so mislili na zaostal, od vsega sveta odtrgan kraj, kjer nimaš kaj početi, ker razen zanamarnje »kafane«, ne najdeš ničesar, kar bi ti širilo obzorje. No, in kako izgleda ta slavni Čačak danes? Mesto je. Pravo mesto z velikimi stanovanjskimi naselji, palačami, gledališčem, hotelom, ki mu na vsej poti nismo našli enakoga. V novih tovarnah, vojaških in civilnih, delajo tisoči novih delavcev, ki so zanesli v ta kraj tudi novo življenje. O starem zaostalem Čačku ni sledu. Podobno je bilo srečanje z zgodovinskim mestom Užice. Slavno mesto skrbno hrani neštete spomenike, iz dni, ko je bil v prvem osovobenem mestu vrhovni štab NOV in POJ. Nedaleč proč pa stoji spomenik nove dobe: valjarna bakra v Sevojni, ki je največji objekt take vrste v vsej vzhodni in srednji Evropi.

Dve tovarni na vsej poti sta bili še posebno zanimivi. Popolnoma mehanizirana valjarna v Sevojni in

V zadnjem času je precej razpravljanja okrog vključevanja obrtnikov v socialno zavarovanje, vendar pa je kljub vidnim ugodnostim, ki bi jih kot zavarovanci imeli, še veliko takih obrtnikov, ki skeptično gledajo na vsotvar. Ne prepriča jih dejstvo, da je socialno zavarovanje velikega pomena za nje same, niti ne dejstvo, da bi imeli ugodnosti tudi pri odmeri davkov. Kajti obrtniku, ki je socialno zavarovan, se pri davčni osnovi upošteva v režijske stroške znesek plačila za zavarovanje, razen tega pa je neobdavčena tudi osnova, ki jo je prijavi za zavarovanje. Na primer: če ima obrtnik 200.000 dinarjev dohodka, znaša osnova za socialno zavarovanje 120.000 dinarjev, medtem ko je 80

tisoč dinarjev osnova za odmero davka. Zato je skoraj neverjetno, zakaj se obrtniki izogibljajo socialnega zavarovanja in ne vidijo v njem koristi, ki jih imajo sami, pa tudi potrošniki, ker bodo zaradi nižjih davkov cene uslug nižje. Odpadlo bi tudi stalno opominjanje obrtnikov, ki morajo v januarju prijaviti svoje dohodke iz preteklega poslovnega obdobja, ker bi z večjim veseljem izpolnjevali davčne prijave v prepričanju, da obdavčitev ne bo velika.

Pereče pa je še vedno vprašanje neurejenosti v določevanju občinske doklade. V nekaterih okrajih Slovenije niso uvedli občinske doklade na obrtniške davke, drugod so sklenili, da se z njo obdavčijo le tisti, ki imajo primerno

TEDENI DNI PO Jugoslaviji

PRVIH 30.000 TON JEKLA bodo letos pridobili v Crni gori. Načrt družbenega plana LR Crne gore predvideva povečanje industrijske proizvodnje za 16%. Največja pridobitev letošnjega leta pa bo izdelovanje jekla v železarni »Boris Kidrič« v Nikšiću in pridobivanje dragocene surovine za industrijo stekla v tovarni za mletje betonita v Petrovcu na moru. V Plevljah bodo razširili termocentralo, medtem ko bo centrala na Glavi Zete začela obratovati z vso zmogljivostjo in s tem povečala proizvodnjo električne energije za tretjino v primerjavi s proizvodnjo lani.

NOVE STROJE ZA USNJARSKO IN ČEVljARSKO INDUSTRIJO bo izdelovalo podjetje »Konstroj« v Slovenskih Konjicah. Načrte za 4 nove stroje so napravili v lastnem konstrukcijskem oddelku po zamisli nekaterih članov kolektiva. V tej tovarni bodo s serijskim načinom proizvodnje povečali njen obseg za 100% v primerjavi z lanskim, medtem ko se bo število delavcev zvečalo le za 10%.

SPLOVLJENA JE PRVA LADJA ZA REČNI IN POMORSKI PROMET, ki so jo izdelali v Ju-

goslaviji. To motorno ladjo, ki se imenuje »Kolubara«, je zgradil delovni kolektiv ladjedelnice »Tito« v Kraljevi. Dolga je 77 m, ima dva motorja po 50 KS, plula pa bo s hitrostjo 10,5 morskih milj na uro. Jugoslovanska rečna mornarica je že sklenila s to ladjedelnico pogodbo za zgraditev nadaljnjih dveh podobnih ladij z nosilnostjo 1100 ton.

V tovarni baterij »Zmaj« v Ljubljani so izdelali PRVE ELEKTRODE ZA KINOPROJEKTORJE IN KOPRANJE V TISKARNAH. Z domačo proizvodnjo se bo zmanjšal uvoz in bomo letno prihranili okrog 100.000 dolarjev. Doma izdelane elektrode ne bodo krile samo domačih potreb, pač pa jih bomo celo izvažali brž ko bodo pogajanja za izvoz v Turčijo, Avstrijo, Grčijo, Indijo, Egipt, Sirijo in Iran zaključena.

TRI MILIJONE TON AMERISKE PSENICE smo uvozili od leta 1950 do 27. januarja letos. Večino pšenice smo dobili v obliki brezplačne gospodarske pomoči ZDA, ostalo pa na kredit na 40 let. Pred dnevi na Reko prispeli tovor pšenice spada v sklop ameriških dobav za gospodarsko leto 1956/57, ki znašajo skupno milijon ton.

Nerazumljivo oklevanje obrtnikov

visoko osnovo, v koprskem okraju pa veljajo različni predpisi. Tako so nekatere občine obdavčile z občinsko doklado kar vse obrtnike, pa čeprav zvezna lestvica za odmero davka ni preveč nizka in ima tudi odlok o občinskem prometnem davku nekaj trdih določil, med njimi to, da morajo obrtniki plačati od svojega prometa in uslug določen odstotek. Zato je v koprskem okraju potreba po takojšnji ureditvi tega vprašanja, da bo uveljavljeno enotno stališče. Pri tem pa naj bi služila naslednja dva

napotka: 1. obrtniki naj z delovno prizadevnostjo in z načrtno vzgojo mladih kadrov, ki jih v nekaterih strokah obrtništvu močno primanjkuje, v kar največji meri stremijo za kvalitetno in ceno izvrševanje uslug, in 2. pristojni oblastni organi naj temeljito preučijo možnosti in pogoje za odmero davkov, tako rednega, občinskega ali prometnega, in naj svoje ugotovitve dajo v javno razpravo še pred sprejetjem lokalnih družbenih planov.

Valjarna bakra v Sevojni. V veliki valjarni, ki jo vidite na sliki, izdelajo vsak dan 60 do 70 ton bakra

avtomatizirana tovarna orodja, ki smo jo videli v Trebinju. Dokler nismo videli tovarne v Trebinju, marsikdo ni niti vedel, da že imamo tudi avtomatizirane tovarne. V sicer majhnem objektu dela nekaj več delavcev. Če ne bi stali v tovarni avtomati, bi isto količino proizvodov lahko izdelalo šele štirikrat več delavcev. Tako pa nastavi delavec na avtomatsko stružnico velik kos jekla, sproži stroj, ki sam brusi, struga in istočasno nadzoruje, če so dimenzije, ki jih mora imeti določeno orodje, do deset tisočinke in tudi stotisočinke milimetra natančne. Stroj dela sam. Le na velikih, uram podobnih tabelah opozarjajo kazalci delavca na pravi tek stroja. Ob najmanjši napaki se stroj ustavi in naloga delavca je, da zopet naravna orodja in ponovno požene stroj. Pri tem delu ni potrebna ne vem kako velika strokovnost, nekaj spretnosti v računanju je potrebno, vse drugo pa opravi avtomat.

In Sevojna se je zdela najbolj mehanizirana tovarna na tej poti. Tu ne delajo avtomati, toda proizvodni postopek — pot bakra od topilnice pa do valjanih proizvodov je brezhibno organizirana. Prenaslanje velikih blokov bakra ali mesinga od stroja do stroja opravijo transporterji, žerjavi in podobne naprave, delavci opravljajo pravzaprav le s posameznimi stiskalnimi in prešalnimi, v katerih stiskajo baker v velike liste pločevine ali pa ga vlečejo v žico in cevi. V tej tovarni so zvaljali lani že 15.000 ton bakra, letos ga bodo že okoli 22.000 ton. To je 7 vagonov na dan. Teh izdelkov bi lahko izvozili v tuje

dežele, kolikor bi jih pač imeli. Vrednost teh proizvodov je ogromna. Lani so izvozili za nekaj več kot 3 milijard deviznih dinarjev tega blaga. Če bi računali, bi videli, da je to kar zavirljiv odstotek vsega našega izvoza in da je tovarna za naše gospodarstvo izredno pomembna. Seveda smo ena redkih dežel, ki ima kar precej bakra. Razlika od prejšnjih časov pa je le precejšnija. Pred vojno smo izvažali mnogo rude in bakra, ki ga nismo predelali v polizdelke. Sedaj izvozimo le še malo bakra v blokih. Ta predelava nam prinese precej milijard dinarjev.

V tej tovarni, ki je tudi na pogled zelo velika, smo se zadržali nekaj ur, potem pa zopet odbrzeli mimo Požege. Na levi in na desni, povsod so bežala mimo nas debela slavne »požegečke šljive«. Njen sok smo poskusili. Toda prijatelj, nikar ne mislite, da je tista stvar v steklenicah z etiketo »Stara požegačka šljivovica«, kaj podobna tisti, ki jo srknete v Požegi.

Kragujevac. Skupina slovenskih poslancev je položila lep venec na spomenik žrtvam nemškega zverinstva. Leta 1941 so Nemci pomorili na poljih pred Kragujevcem 11.500 meščanov, med njimi več kot polovico mladincev in študentov. Zdi se, da narod teh krajev ne bo nikdar pozabil tega zločina nemških fašistov. Lahko bi rekli, da na zemlji, prepojeni s krvjo teh tisočev, raste tudi novi Kragujevac. Pred vojno je imelo mesto eno samo veliko vojaško tovarno, v kateri so izdelovali puške. Danes je v Kra-

gujevcu poleg te tovarne še mnogo novih in mesto ustvari vsako leto okoli 10 milijard narodnega dohodka. Ogledali smo si »Crveno zastavo«, vojaško tovarno, ki je leta 1852 izdelala prvi top. Danes sestavljajo v »Crveni zvezdi« tudi avtomobile »Fiat«. Tako kot Kragujevac, se spreminjajo v močna industrijska mesta še mnoga mesta južne Srbije in Sumadije. Nas pa je pot zanesla še v Novi Sad, kjer smo na upravi za gradnjo kanala Donava—Tisa—Donava zvedeli nekaj več še o tem velikem podvigu našega gospodarstva. Nedavno tega so na skupščini mnogo razpravljali, ali se nam ta velikanska melioracija izplača ali ne. No, podatki inženirja, ki je govoril o teh stvareh, so tako prepričljivi, da človek skoraj ne more dvomiti o koristih te velike melioracije.

Donava prinaša pravzaprav dvojno škodo. Enkrat poplavlja, drugič pa ima vode premalo in polja požiga suša. Zaradi poplav imamo vsako leto povprečno 7 milijard

škode in le nekaj nam prizadene škodo suša. Kanal in namakalne naprave bomo gradili postopoma. V petih letih bomo z namakanjem pridelali na tej zemlji 24.000 vagonov žita več. Ko pa bo v desetih in morda še nekaj več letih delo končano, bo pridelek z vojvodinske zemlje za okoli 2 milijona vagonov večji. Takrat nam žita ne bo treba uvažati, nasprotno, kljub večjemu številu prebivalstva bomo žito lahko izvažali. Seveda pa to še niso vse prednosti, ki nam jih bo nudil kanal DTD, zato se nam bodo investicije prav gotovo izplačale.

Na Fruški gori smo se zadnjič ustavili. Pod nami je vsa Vojvodina in v vode Donave se še vedno neizkoriščeno zvijajo preko polj. Kmalu smo bili na avtocesti. Ravna in nezanimiva je pot po njej. Toda nagla! Zvečer smo »pristali« pred »Figovcem«. Tri tisoč tri sto trideset kilometrov je za nami.

KONEC

kako upravljamo

Neodpustljiva brezbržnost

V koprskem okraju je 43% zaposlenih v knjigovodstvih podjetij brez potrebne strokovne izobrazbe — 3,5 milijona dinarjev je bilo leta 1955 izplačanih za honorarno in nadurno delo — Kje so vzroki, da knjigovodje ne sodelujejo v dopisnem knjigovodskem tečaju in se ne udeležujejo seminarjev, pa čeprav mnogim plačujejo šolnino delovni kolektivi?

Prisilne uprave in likvidacije so precej pogost pojav v naših gospodarskih organizacijah. Primanjkljaji in nekritične izgube so reden spremljevalec v takih primerih in družba jih mora kriti v taki ali drugačni obliki iz tistih sredstev, ki bi jih lahko koristneje uporabila za druge namene.

Vzroki slabega gospodarjenja v podjetjih so predvsem v zanemarjanju knjigovodske evidence, kar je posledica slabe strokovne usposobljenosti knjigovodskega kadra. V našem okraju je zelo malo knjigovodij, še manj pa njihovo znanje ustreza nalogam, ki jim jih je določila družba. Seveda je v našem okraju tudi veliko podjetij z dobro izšolanim in vestnim knjigovodskim kadrom, ki pa je v glavnem še vedno v občutni manjšini. To je dokazala tudi anketa Trgovinske zbornice za okraj Koper, ki je bila v poletnih mesecih. Po izjavah anketiranih podjetij in zaposlenega osebja v knjigovodstvu nima potrebne strokovne izobrazbe niti prakse ali kako drugače pridobljenega znanja za knjigovodsko delo okrog 43%. Zato ni nič čudnega, če skoraj 50% gospodarskih organizacij ne izdeluje periodičnih obračunov in bilanc v določenem roku, kljub temu, da je samo 30 podjetij plačalo leta 1955 nad 3,5 milijona dinarjev za honorarno in nadurno delo v knjigovodstvu!

Da bi se sedaj v knjigovodstvu zaposlene osebe vsaj delno strokovno izpopolnile in si povečale znanje knjigovodstva, je koprška Trgovinska zbornica v sodelovanju s Centralno ljudsko univerzo v Ljubljani organizirala dopisni knjigovodski tečaj. Za študij v tem tečaju se je prijavilo 153 knjigovodij, in sicer: v Kopru 21, v Izoli 41, v Postojni 24, v Ilirski Bistrici 47 in v Sežani 20. Da pa bi tečajniki lažje sledili učni snovi in imeli pomoč pri učenju iz skript, ki jih dobivajo vsakih 14 dni, je Trgovinska zbornica organizirala posebne seminarje v vseh omenjenih krajih. Ti seminarji so vsakih 14 dni.

V Postojni, Ilirski Bistrici in Sežani je udeležba tečajnikov na seminarjih zadovoljiva in kaže, da bo dopisni knjigovodski tečaj z uspehom zaključen. Pri pregledovanju vprašanj, ki jih dajejo tečajniki ustno ali pismeno vodstvu tečaja, je čutili, da vlada med njimi resnična želja po izpopolnjevanju svojega strokovnega znanja. V glavnem želijo vsi tečajniki dokončati. Res pa je, da jih je od prijavljenih nekaj odstopilo.

V Kopru in Izoli pa je popolnoma drugačna slika. Že prvih seminarjev, ki so vsak drugi četrtek ob 16. uri, se ni udeležilo več kot 20 do 25 od 62 prijavljenih. Prvotno upanje, da bodo vsaj ti ostali stalni obiskovalci seminarjev in da bodo vztrajali do konca, se je kaj hitro razblinilo. Zato so v Kopru morali ukiniti že dva seminarja, ker so se predzadnjega udeležili le trije, zadnjega pa samo 2 tečajnika. Podobno se je zgodilo tudi v Izoli, kjer je od 41 prijavljencev prisostvovalo seminarju le 5.

Višek nezainteresiranosti in omalovaževanja dopisnega knjigovodskega tečaja pa so knjigovodje Koprja, Izole in Pirana pokazali 19. januarja. Vseh teh tečajnikov je 62 in vodstvo tečaja je priredilo zanje poseben seminar, na katerega so bili povabljeni trije predavatelji Centralne ljudske univerze iz Ljubljane, ki so tudi sestavljali skript. Predavatelji so želeli s tečajniki na kratko predelati vso snov, ki so jo doslej morali tečajniki preštudirati, in so hoteli pojasniti težja oziroma nejasna poglavja, odgovorjati na vprašanja ter se s tečajniki pogovoriti o dobrih in slabih straneh dopisnega tečaja. Vsi tečajniki so bili o tem obveščeni z obvestilom Centralne ljudske univerze kakor tudi s po-

sebnim obvestilom okrajne trgovinske zbornice. Vodstvo tečaja je pričakovalo, da bo udeležba vsaj na tem seminarju, ki naj bi ga vodili sestavljali skript in pred katerimi bodo tečajniki ob zaključku tečaja polagali izpite, dobra, če že ne polnoštevila. Toda kakšno je bilo razočaranje, ko je na seminar, ki naj bi bil v prostorih gimnazije, prišlo le 10 tečajnikov.

Vendar pa predavatelji niso pokazali nikake nejevolje ali celo užaljenosti nad brezbržnim odnosom tečajnikov; navzoče so razdelili v tri skupine ter z njimi predelali vso snov.

K temu ni potreben noben komentar. Te ugotovitve so dovolj zgovorne in vredne, da se vodstva

Se ta mesec začetek združne gradnje stanovanj

Storjen je odločilen korak za pričetek združne gradnje: pred dnevi so pristojni organi odobrili začetni načrt za gradnjo 38 vrstnih hišic v Semečih pri Kopru, na prostoru nad podjetjem »Slavniki«. V kratkem bodo dokončno izpopolnili gradbeni načrt in verjetno že konec tega meseca bodo začeli gradbena dela. Sedaj pa je čas, da začnemo ustanavljati gradbene zadruge in zbirati za gradnjo potrebna finančna sredstva.

Sredi februarja bodo dani na vpogled vsi načrti tega združnega naselja in osnutki združnih pravil. Ker so finančna sredstva, ki so na razpolago za te gradnje, omejena, bodo imeli prednost pri najetu kreditov tisti, ki bodo lahko vložili čimveč lastnih sredstev v gradnjo. Gradbeni interesi računajo tudi s finančno pomočjo podjetij in ustanov, v katerih so zaposleni, in upajo, da bodo lahko že v kratkem začeli graditi lastne domove.

Stanovanjske hiše bodo grajene po tistih tipiziranih načrtih, ki so jih že v številnih drugih krajih z uspehom realizirali in bodo zato gradbeni stroški znatno nižji, kakor bi bili sicer, če se ne bi poslužili teh tipiziranih načrtov, in

podjetij ob njih ustavijo ter se pozanimajo, zakaj njihovi uslužbenci nočejo obiskovati seminarjev in izpopolnjevati svoje strokovno znanje. In končno, ali ni del krivde tudi na podjetjih? Ali niso podjetja, ki za 86 tečajnikov plačujejo stroške tečaja, tudi dolžna, da se pozanimajo, če je njihov denar dobro in koristno naložen, ali pa je vržen skozi okno? **BILO BI PRAV, DA BI SE TUDI DELAVSKI SVETI POZANIMALI, KJE SO VZROKI TE BREZBRŽNOSTI NJIHOVIH KNJIGOVODIJ, IN ČE SO SE PRIPRAVLJENI TUDI V PRIHODNJE PRIZNAVATI IZPLAČEVANJE NADUR ZA HONORARNO DELO V KNJIGOVODSTVU.** F. S.

tudi izvedba s polmontažnimi elementi bo hitrejša. Sama gradnja bo poenostavljena in tako bo omogočeno čim večje sodelovanje gradbenih interesentov. Način zunanje in notranje obdelave bo znatno pripomogel k čim smotrnejši uporabi gradbenega materiala in k čim večjim udobnostim. Vsako stanovanje bo imelo kletni prostor, s kuhinjo vezan dneveni prostor, dve spalnici, kabinet in sanitarije. Zgradba bo v bistvu dvoetažna s tem, da bo vsak podest stopnišča izkoriščen za vhod v enega izmed pro-

Lahko bi bolje obrnili dinar

Na zadnji seji občinskega Sveta za gospodarstvo v Izoli so razpravljali razen o nujnem izboljšanju razmer v mestni mlekarni in o potrebi, da bi v severnem predelu Izole odprli novo mlekarno ter v sedanjem razstavnem prostoru trgovine pohištva (Mavrica) mlečno kuhinjo — tudi o drugih ukrepih.

Eno najvažnejših vprašanj je preobčutno pomanjkanje stanovanjskih prostorov, predvsem samskih so-

bic, kar je gotovo velik problem skoraj vseh večjih in razvijajočih se podjetij. O tem zgovorno pričajo vedno večje gneče na avtobusih v času, ko gre delavstvo na delo oziroma ko se vrača domov. Seveda ni problem samo v pomanjkanju sobic za številne delavce in uslužbence, ki se vozijo na delo v Izolo iz bližnjih ali oddaljenih krajev, ampak bi bilo prav, da bi se podjetja zavzela tudi za zboljšanje neznosnih pogo-

jev, v katerih živijo njihovi delavci, žal najčešče mladi in neizkušeni ljudje.

Podjetje »Riba« na primer bo zgradilo stanovanjske bloke za svoje uslužbence. To so pred letom že storila tudi nekatera druga podjetja. In ali ne bi kazalo, da bi z manjšimi stroški preuredili tudi sedanje neodgovarjajoče samske stanovanjske prostore in s skromnimi adaptacijami trenutno zapuščenih, slabo ali popolnoma neizkoriščenih prostorov pridobili nove sobe? Poznavalci pravijo, da takih možnosti ne manjka. Pereče je vsekakor vprašanje sredstev, a že enostaven račun in nekaj konkretnih primerov nam pove, da bi se dalo s sredstvi, ki jih razna podjetja iz leta v leto plačujejo za prevoz delavcev in uslužbencev na delo, napraviti zelo veliko. V tovarni Arrigoni je šlo za prevoz zunanjih delavcev okrog 33 milijonov dinarjev! S preureditvijo nekaterih prostorov v samska stanovanja pa bi se zmanjšala vedno naraščajoča veriga stroškov prevoza za mnogo členov, delavstvo bi se čutilo tesneje povezano s svojimi podjetji, povečali bi se delovni uspehi... -ik

Iz dela Sveta za splošno upravo in notranje zadeve ObLO Pivka Nepredvidnost je vzrok prometnih nesreč in požarov

Stanje požarne varnosti v pivški občini ni najboljše. Tako so na primer zgradbe v Gornji Košani brez pravih dimnikov in je zato možnost požarov precejšnja. Posebna komisija občinskega sveta za splošno upravo in notranje zadeve je ugotovila razne pomanjkljivosti tudi v nekaterih združnih in državnih obratih, ki že mejijo na skrajno malomarnost. V trgovini Kmetijske zadruge Dolnja Košana na Suhorju so člani komisije našli poleg peči sod petroleja, v kmetijski šoli v Ravnah pa pod stanovanjskimi prostori skladišče vnetljivih tekočin brez kakršnihkoli zaščitnih sredstev in brez ventilacije. Komisija je opozorila prizadete na nepravilnosti in zahtevala, da jih takoj odstranijo.

Na območju občine Pivka pa je vse preveč prometnih nesreč. Lani jih je bilo 17 težjega značaja, predvsem kot posledica prehitre in nepravilne vožnje ter vinjenosti. V petih železniških nesrečah je izgubilo življenje šest oseb. Največ nesreč je bilo na pivški železniški postaji, ki je znano železniško križišče in prednjači v številu nesreč, saj jih je bilo v zadnjih desetih letih 35. Skoraj vsaka je terjala človeško žrtev. Vzrok teh nesreč je v glavnem uporabljanje pomožnega perona med železniškimi tirni. Občinski svet za splošno upravo in notranje zadeve bo zato predlagal Direkciji jugoslovanskih železnic v Ljubljani, naj odstrani ta peron

ter poveča nadzor nad nediscipliniranimi pešci, ki hodijo po tirih in skozi predore. Največ smrtnih žrtev je v predorih med vasjo Cepno in Gornje Ležeče, kar narokuje večjo skrb za popolno onemogočenje uporabe železniških objektov za peš hojo. Bilo bi pa tudi prav, če bi pristojni organi poskrbeli za nabavo prometnih znakov ob cestah in poteh. Najmanj prometnih znakov je na cestah, ki so pod upravo občine ali okrajne cestne uprave. V tej zvezi.

Prostovoljno gasilsko društvo v Dekanah je pretekli teden imelo redni letni občni zbor. Poročilo o delu v zadnji poslovni dobi je dal predsednik društva Vinko Bertok, ki je med drugim omenil, da so v preteklem letu dekanski gasilci s pravočasno intervencijo pri požaru v Zadržnem domu, kjer je imela svoje prostore tovarna »LAMA«, ohranili milijonsko vrednost ljudskega premoženja, da so očuvali večje površine gozdov pred dvema gozdna požaroma, ki sta zahtevala okrog 50.000 din škoda in da so uspešno intervenirali pri manjših požarih.

V dekanskem prostovoljnem gasilskem društvu, ki je bilo na novo ustanovljeno leta 1952, je članjevnih 40 članov, od katerih je aktivnih 11, tri žene in 11 pionirjev, ki imajo svojo desetino. S tem številom članstva pa niso zadovoljni in menijo, da jim bo uspelo v tem letu pritegniti v svoje vrste še več

Bilo bi prav . . .

... če bi gospodarske organizacije predložile zaključne račune za leto 1956 v določenem roku, to je do 28. februarja, da ne bi njihovi delovni kolektivi 1. marca dobili le 80 odstotne plače;

... če bi privatni obrtniki realno navedli v davčnih prijavah svoje lanske dohodke, da ne bi imeli nepotrebnih sitnosti zaradi nepravilnih podatkov;

... če bi honorarni knjigovodje, ki prejemajo masne honorarje za svoje delo izven redne službe, to delo opravljali vestno in v skladu s predpisi, tako da bi bila višina honorarja v skladu z opravljenim delom;

... če bi obrtno podjetje »Konstruktor« v Piranu uvedlo boljše gospodarjenje s tem, da ne bi odkupovalo pri raznih privatnih obrtnikih instalaterski in gradbeni material, ki ga je pred časom prodalo njim, ker s takim poslovanjem neopravičeno dviga maloprodajno ceno;

... če bi osebje trgovin s samostojnim obračunom v Ilirski Bistrici vestno in v redu vodilo evidenčno poslovanje, da se ne bi pojavljali bolj ali manj podobni prekrški;

... če bi »Kurivo« v Postojni ne zaračunavalo pri premogu 5% kala, ko ga dejansko pri premogu ni in če ne bi zahtevalo za ta »kalo« regresa;

... če bi bili prebivalci Izole previdnejši in ne bi, ko zapustijo stanovanje brez nadzorstva, puščali prižganih električnih peči ali kuhalnikov, in da ne bi samovoljno brez potrebnega strokovnega znanja nameščali ogrevalne naprave tako, da je stalna nevarnost požara. Bilo bi tudi prav, če bi za take prekrške določili ostrejšo kazni;

... če bi bil Zavod za socialno zavarovanje elastičnejši in ne bi zahteval od 75-letne žene potrdila, da ni zaposlena in ji s tem prihranil nepotrebne korake, občinskim uslužbencem pa nepotrebno delo;

... če bi ustanovili v Izoli mlečno in brezalkoholno restravracijo in slaščičarno s kvalitetnim ter raznovrstnim pecivom;

... če bi črkoslikarji v Izoli bolje obvladali slovenski jezik, da ne bi bilo slovničnih napak, podobnih tistim na reklamni deski električarja Bidovca v Izoli.

storov. Po sedanjih računih bo taka gradnja stala 2 do 2,4 milijona dinarjev, njena stvarna vrednost pa bo znatno višja.

Zavod za stanovanjsko izgradnjo in nadzorno službo v Kopru bo posredoval vso strokovno po-

moč graditeljem ter pomagal pri organizaciji tovrstnega združništva. V ta namen bo v kratkem sklical posvetovanje zainteresiranih graditeljev, na katerem bodo podrobno obravnavali vsa vprašanja v zvezi z gradnjo.

pa je potrebno tudi priporočiti, da bi odstranili vse tiste nepotrebne objekte ob cestah, ki na ta ali oni način ogrožajo varnost prometa. Občinski svet za splošno upravo in notranje zadeve v Pivki je po razpravi o vseh teh problemih sklenil, da bo letos temeljiteje kot doslej obravnaval vprašanja s področja varnosti prometa in požarne varnosti ter izdelal več osnutkov za odpravljanje vseh nepravilnosti in za izboljšanje sedanjega stanja na teh področjih.

Dekanski gasilci med najboljšimi

Dekančanov. Društvo je z uspehom nastopilo na gasilskem festivalu v Kopru, Izoli in v Ajdovščini. V tekmovanju, za prvaka koprškega okraja je prejelo prvo nagrado, v Vipavi pa je doseglo tretje mesto. Težave imajo predvsem zaradi tega, ker nimajo lastnega gasilskega doma, vendar pa upajo, da ga bodo lahko zgradili v bližnji bodočnosti. Imajo sicer motorno črpalko, ki pa je že dalj časa v popravilu, kar jim povzroča nemalo skrbi ob zavesti, da ne morejo v primeru požara z uspehom nastopiti. Na občnem zboru, kateremu je prisostvoval tudi predsednik OGZ Karel Klun, so se tudi pogovorili o pripravah za proslavo 50-letnice ustanovitve prejšnjega prostovoljnega gasilskega društva v Dekanah, ki je bilo eno izmed prvih v teh krajih in je

moralo zaradi fašističnega terorja kmalu po prvi svetovni vojni prenehati z delom.

V. B.

PROSVETNA DRUŠTVA DRAMSKI ODSEKI!

V LJUDSKI KNJIŽNICI v KOPRU si lahko izberete dramska dela za vaš oder, v zbirki pesništva pa bogato snov za recitacijske večere.

USTANOVNA SKUPŠČINA DPD »SVOBODA« V POSTOJNI

DELAVEC, IZPOPOLNJUJ SVOJE ZNANJE

Pod tem geslom je dosedanje kulturno prosvetno društvo v Postojni odvrlo staro obleko, ki je postala pretresna za sedanjí razvoj in družbeni napredek, in si izbralo nov okvir delovanja: DPD Svoboda.

Redni letni občni zbor KPD Postojna je bil obenem ustanovna skupščina novega društva Svoboda. Predsednik upravnega odbora Slavó Černelič je imel izčrpano poročilo o delovanju društva v preteklem letu.

Na svojih sejah je upravni odbor večkrat analiziral društveno dejavnost, izboljševal delo v posameznih sekcijah in nakazoval nove smernice. Posebno skrb so posvetili vprašanju pritegnitve novih sodelavcev, zlasti delavske in vajenske mladine. Ta sekcija je bila že zavestno pripravljana za ustanovitev Svobode. Seveda z dosedanjim uspehom še ne morejo biti zadovoljni, čeprav je treba pozdraviti dejstvo, da pri mladinskem mešanem zboru sodeluje precej vajencev. In čeprav je treba pohvaliti aktivnost številnih uslužbenecv raznih ustanov in podjetij ter dijakov tukajšnje gimnazije, je vendar treba priznati žalostno dejstvo, da ni uspelo pritegniti v društvo kmečkega življa, ki ga v Postojni in bližnji okolici niti ni tako malo.

Odbor se je tudi zavedal, da torišče kulturno prosvetnega društva

ni samo v dramatik in glasbi, ampak tudi v izobraževanju in zabavi. Zanimivo je dejstvo, da je bilo v društvu vpisanih komaj 130 članov, da se je pa aktivno udeleževalo več kot 200 ljudi. To kaže, da bi upravni odbor vendarle moral znati pritegniti še številne ljudi, ki so stali ob strani. V konkretnih podatkih o delu društva je našelo poročilo tele sekcije: dramsko, moški in mešani mladinski pevski zbor, kvintet, simfonični orkester, mandolinistični krožek, plesno skupino, godbo na pihala ter zabavni trio. Dobra stran poročila je bila, da sicer ni zamolčalo napak in pomanjkljivosti društvenega delovanja, je pa po zaslugi in poimensko pohvalilo vse tiste, ki so na kakršenkoli način s svojo sposobnostjo in prizadevanjem doprinesli k uspehu.

Po poročilu še povzemamo, da je bil glavni problem in vzrok omejenega delovanja pomanjkanje primernih prostorov za društveno življenje. Ljudska oblast je uvidela to potrebo in predvidela v lanskem proračunu precejšnjo vsoto za preureditev kulturnega doma. Vendar sredstva niso zadoščala, da bi ga preuredili tako, da bi bil primeren za vsestranski razvoj kulturnega življenja v Postojni. Dosedanje KPD v Postojni se lahko še

pohvali, da je našlo za svoje delo razumevanje in gmotno pomoč tako pri oblastnih organih kakor pri številnih postojnskih podjetjih.

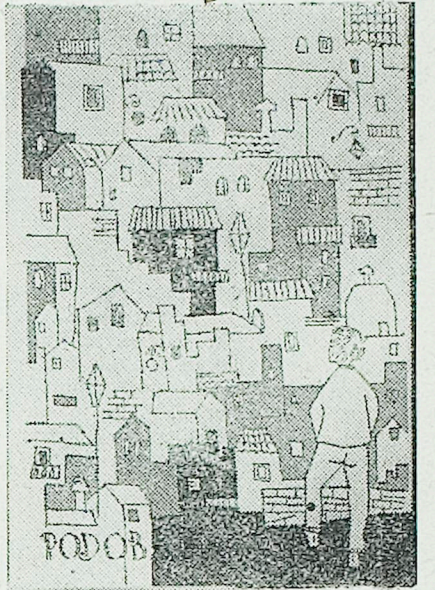
Ob spoznanju, da je dosedanjí krog delovanja preozek in da številni sodelavci ne dovoljuje širšega razmaha, so se v Postojni zavzeli za ustanovitev DPD Svoboda. Da so pogoji za to dozoreli, je dokazala agitacija na terenu, kjer so nabrali okrog 550 članov, kljub temu da niso utegnili še obiskati vseh kolektivov ali zainteresiranih posameznikov. Drugi dokaz za to pa je bil prav letni občni zbor, na katerem so dali staremú društvenemu odboru razrešnico in so soglasno sprejeli predlog o ustanovitvi DPD Svoboda.

Novo ime pa ne sme biti samo na papirju, ampak se mora odražati predvsem pri delu. Naši ljudje vedno bolj spoznavajo, da je silovitemu razvoju tehnike in utripu našega gospodarskega življenja mogoče slediti le s primerno, vedno večjo izobrazbo in s progresivnim oblikovanjem družbene zavesti. Naši delavci si dnevno morajo zastavljati vprašanja, kako čim bolj organizirati delo in dvigniti proizvodno storilnost. Za vse to pa je potrebno znanje. Zato ni slučajno, da so najprej izrazili željo, naj bi novo društvo Svoboda imelo izobraževalno sekcijo, prilagojeno potrebam delavskega samoupravljanja. Govorili so celo o večtedenskem strokovnem tečaju in o stalni šoli za delavce. Pri vsem tem delu in pripravah pa niso pozabili na plesno sekcijo, na razne zabavne krožke in seveda na poživitev in čim uspešnejše delo dosedanjih umetniških sekcij.

Ves ta polet umetniške ustvarjalnosti in krepitev socialistične zavesti prebivalcev mesta Postojne, kar naj bi oblikovalo in usmerjalo novo DPD Svoboda, se bo nujno odražala tudi v vaseh postojnske občine, kjer bo prav tako kot v mestu služila boljšemu življenju našega delovnega človeka. Z. L.

Boris Pahor: Nomadi brez oaze

Usoda slovenskih fantov v italijanski vojski je predmet, ki ga obravnava Boris Pahor v svojem zadnjem romanu »Nomadi brez oaze« (založba Lipa 1956). Pravzaprav oznaka romana v literarnoteoričnem pomenu ni prav na mestu, ker to delo nima osrednje zgodbe, ki bi se prepletala z manj pomembnimi zgodbami od začetka do konca. Ker je pisatelj jemal snov z resnostjo fotografa iz realnosti in je ni preoblikoval, preuredil in izbral, kakor bi zahtevala kaka osrednja ustvarjalna zamisel, je to delo neke vrste reportažni roman, ki niha neke med navadnim dnevnikom in smotno urejenimi spomini. Čas, v katerem se dogodki vrstijo, je začetek druge svetovne vojne, kraj pa bivša italijanska kolonija

Naslovna stran knjige Daneta Lokarja »Podoba dečka« (izdala Primorska založba Lipa)

Tripolitanija. Zgodovinski okvir daje polom italijanskega udara na angleški Egipt in zmogoslaven, a malo organiziran pohod Angležev iz Egipta proti zahodu. V ta časovni in krajevni okvir so vrženi »nomadi brez oaze«, slovenski in hrvaški fantje, med njimi osrednja oseba Bojan Perot. Bojan se dviga visoko nad druge zaradi svoje izobraženosti in ker globlje čuti ostre nacionalne in osebne probleme. Prav on je rešitelj nit te reportažne kronike. Vse, kar zveemo o dogajanju, zveemo preko njegovih ušes in tako doživimo le tisto, kar je doživel, videl pa tudi mislil, v teh zadušnih puščavskih krajih Bojan, Slovenec v italijanski uniformi.

Po snovi in problemih bi mogli delo deliti v tri dele, za kar seveda nimamo v delu samem formalne opore. To so: življenje vojašva v Afriki, Bojanovi osebni problemi in kot tretje — nacionalno vprašanje zaslužjenih Slovencev in Hrvatov pod Italijo. Druga dva, osebni problemi in nacionalno vprašanje, sta bolj ali manj harmonično vpletena v prvi del in izhajata iz situacije na afriškem pesku kot rezultat Bojanovega razmišljanja ob opazovanju ljudi, preprostih Arabcev in italijanskih vojakov. Pri opisovanju vojaškega življenja je posebno hvalevredno to, da pisatelj prikazuje tudi bedno arabsko ljudstvo in primerja zaslužjenost tega kolonialnega naroda z zaslužjenostjo naših Primorcev pod fašizmom. Priznati je treba, da so posebno mik te knjige ravno opisi arabskega človeka. Med vojaki pa so prikupni originalni in zdravi mladeniči iz Istre in s Tolminskega, ki jih je slučaj vrgel na tujo fronto v borbo za tuje interese, ne da bi vedeli, kje je pravzaprav krivica, ker nacionalno niso bili prebujeni.

Osebni Bojanovi problemi so ozko povezani z nacionalnim problemom. Drobec za drobec spoznavamo njegovo preteklost od takrat, ko je kot zapostavljen slovenski solarček začutil krivico, ki se godi slovenskemu življu v Trstu, pa do odhoda iz Afrike, kjer je notranje dozorel in prenovljen odšel novim problemom naproti. Za Bojanom se seveda skrivajo pisateljski sam. Pri tem je treba opozoriti na to, da pisatelj čisto pripoveduje o Bojanu v prvi, drugi in tretji osebi. To pomeni, da pisatelj ni mogel vseh svojih spoznanj objektivizirati v glavnem junaku, ampak je čutil potrebo, da tudi sam prikrito stopi v pripovedovanje.

Te tri vrvine se lagodno prepletajo med seboj in nudijo bralec zelo nazorno podobo ne le tega, kar so doživljali Slovenci na afriški fronti, ampak tudi tega, kar je dolga leta mučilo Slovenca in Hrvata pod fašističnim nasiljem. Pripovedovanje je lagodno, v odstavkih, kjer pisatelj z Bojanom razmišlja, malo gostobesedno. To gostobesedno ponavljanje ne moti, ker si je Pahor izbral obliko reportažnega romana, ki tak način pisanja dovoljuje. Kljub rahli ohlapnosti in razbiti kompoziciji pa izvstopi osrednja ideja: protest proti vojni in fašizmu ter proti krivicam, ki se godijo malemu narodu, razločno v zavest braleca, kajti ta ideja je in bo še razgibavala svet.

JOŽE HOČEVAR

NOVE REVIIJE

NOVA OBZORJA, ŠTEV. 1

Iz vsebine:
Marja Boršnik: Aškerčev odnos do Slovanov, Zdravko Slamnik: Ničesar ne vidim, Dominik Smole: Igrice I, Saša Vegri: Iz pesmi, Branko Rudolf: Sanje, Lojze Kante: Oj, topoli za vajo... Gmajna, Prijatelji; Matevž Hacc: Njegov greh, Aco Šopov-Ivan Minatti: Pesmi, Luc Menaše: Neurejeni spomini, Oskar Hudales: O nekaterih načelih pri ocenjevanju mladinske književnosti, Branko Hofman: Mariborsko gledališče: V začetku krotka brezpomembnost. OCENE IN POROČILA — Herbert Grün: Veseli veter, Janko Glazer: Ob slikanicah iz Zupančiča, Janez Gradišnik: Iskarnje človeka. ZAPISKI — B. B.: Pio Biroja, Alainovi »Propos«.

MLADI SVET, ŠTEV. 1

Iz vsebine:
Nuša Kolar: Skušajmo otroka razumeti, Boža Smagur: Zakaj še nimamo vseh šolskih učbenikov, Ela Peroci: Naše mame so se odpeljale, Bogo Germovšek: Ali je izključitev iz šole upravičena, Boža Smagur: Vabilo na ples, — Kaj mislijo ljudje o plesu, Marta Paulin: Za masko se skriva nasmejan otroški obraz, Fanci Sarf: Praznovanje pusta; — Materin delež — Film — William Saroyan: Cirkus, Jože Kranjc: Lutkovno gledališče: Nove knjige, — Vladimir Bonča: Sociologi v družini; Pomenek s starši — Dopisi — Moda.

NOVE KNJIGE

PETER FREUCHEN:
NEMIRNI VIKING

Kot deseta knjiga Knjižne police v izdaji Državne založbe Slovenije je izšel potopis v Ameriki živečega danskega pisatelja Petra Freuchen, »Nemirni viking«. To je druga avtorjeva knjiga, prevedena v slovensčino (»Eskimi« so izšli že leta 1938). Sicer je napisal Freuchen že lepo število del, ki so tudi prevedena v tuje jezike (»Ivalu«, »Begunec«, »Polarni gusar«, »Solfjeld«, »Larionova postava«, »Nigger Dan« in druga). Razen romanov z daljnega severa (Aljaska) je pisal predvsem potopise, življenjepise, filmske scenarije in igre.

V svojem pisanju je Freuchen poštenjak brez samovšečne samoljubnosti in dosleden racionalist, ki se z ljubeznijo in resnobo navdušuje za male ljudi, ki jih opisuje, predvsem za Eskime. Tako tudi v tem potopisu.

Junak knjige je neugnani in neustrašni mož, ki se je spoprijel z divjo naravo na mrzlem severu, raziskoval neznane polarne pokrajine, prostodušno kritiziral napake po vsem svetu in se med vojno vneto upiral okupatorju. Zaradi svoje nemirne narave se primerja z listom, s katerim se poigrava veter, njegovo geslo pa so mu potrdili tudi nomadsko nemirni Eskimi: živeti se pravi, brez konca in kraja potovati.

Ta potopis ima seveda veliko avtobiografskega in je v originalu tako obsežno delo, da ga ni nihče izdal v celoti. Avtor ga je napisal v danščini, vendar je danski založnik izbral samo tiste odlomke, ki so posebno zanimivi za Dance. Nasprotno pa so Američani prevedli samo tisto, kar se je nanašalo bolj na Združene države. Nemški prevajalec, po katerem je v glavnem prirejen tudi slovenski tekst, pa je črpal iz obeh izdaj, ameriške in danske. Slovenski prevod je oskrbel Janko Moder.

JOHAN BOJER:
ZADNJI VIKING

Literarna kritika prišteva Johana Bojerja med najmočnejše zastopnike sodobne norveške književnosti. Najvišjo umetniško raven je dosegel Bojer v romanih »Izseljenci«, »Veliki glad« in »Ljudje ob morju«. Njegov ideal je elementarno življenje ljudstva, ki je še neposredno zvezano z morjem in z domačo zemljo.

Roman »Zadnji Viking« je izšel leta 1921 in opisuje življenje lofotskih ribičev. To ni samo zgodba enega ribiča in njegove posadke, ampak sinteza nešteti zgodb iz enega nešteti fjordov vzdolž norveške obale, roman o usodi ljudstva, ki živi ob morju in od morja. To je epos dežele in ljudstva, katerega usoda je v večnem boju z morjem. Iz te borbe zrastejo preprosti ribiči v prave junake s krepostmi starih Vikingov: hrepnenje po svobodi, strast do pustolovščin in neverjeten pogum.

Johan Bojer se je rodil 1872. kot sin revnih staršev v Orkedaku na Norveškem. Bil je pastir, ribič, pozneje podčastnik, trgovec, agent in novinar. Od leta 1919 živi na svojem posestvu v bližini Osla. Njegova znana dela so še: »Ljudski spovede«, »Teodora«, »Mati Lea«, »Romanje«, »Moč vere«, »Poljoči jetnik« itd. Roman »Zadnji Viking« je izdala Primorska založba Lipa v prevodu Jožeta Dolenca.

Pročije Nižje glasbene šole v Piranu

PRODUKCIJA PIRANSKE GLASBENE ŠOLE

Ob zaključku prvega polletja je imela nižja glasbena šola v Piranu javno produkcijo svojih gojencev. Nastopili so mladi violinisti, pianisti in pihalci, najbolj simpatičen pa je bil zborček cicibanov, ki je zapel pod taktirko pionirke Alenke Zdešar.

Glasbena šola v Piranu ima sedaj okrog 100 učencev, predvideva pa, da bo to število še naraslo. P. F.

30 LET UMETNIŠKEGA DELA CIRILA DEBEVCA

Minulo soboto je proslavil režiser Ciril Debevec 30-letnico svojega umetniškega udejstvovanja. V teh letih je odigral v Drami 76 različnih vlog in režiral 59 dramskih predstav, v Operi pa 46. Razen tega je prevedel 12 dramskih del in napisal nad 240 razprav in člankov. Svoj jubilej je praznoval tudi Debevec z režijo Verdijeve opere »Othello«.

NOVA PREMIERA V EKSPERIMENTALNEM GLEDALIŠČU

Ta teden je bil v Ljubljani edinstven dogodek v gledališki zgodovini: eksperimentalno gledališče je v viteški dvorani Križank uprizorilo Platonove »Poslednje dneve Sokrata« v prevodu Antona Sovreta in v režiji Balbine Battelino-

Kulturna kronika

Baranovičeve. Zasluga gledališča je, da je približala širšim plastem filozofski tekst v dramski obliki. Delo je bilo uprizorjeno brez kakršnekoli dramatizacije ali adaptacije.

ZIRIJA ZA NOVO LEVSTIKOVO NAGRADO

Založniški svet založbe Mladinska knjiga je sprejel naslednjo žirijo za podelitev Levstikove nagrade za lanskeletna izvirna dela: za leposlovje književnika dr. Jožeta Kastelica, književnika Mitja Mejaka, profesorja Miroslava Ravbarja in Zorko Peršič kot člana redakcije; za ilustracije akad. slikarja Božidarja Jakca, profesorja dr. Staneta Mikuža, akad. slikarja Franceta Uršiča in Ivana Potrča kot člana redakcije; za poljudnoznanstvena dela dr. Lava Cermeleja, univ. profesorja dr. Jovana Hadžija, univ. profesorja dr. Svetozarja Ilešiča in Cirila Trčka kot člana redakcije. Za nagrado se bodo pretresala vsa lani izšla izvirna dela, nagrada pa se bo podelila predvidoma sredi februarja. Nagrade so ali tri po 100.000 din ali šest po 50.000 din, ali ena ali dve za vsako panogo. Žirije bodo pretresale 13 leposlovnih, 34 ilustriranih in 3 poljudnoznanstvena dela.

NA PIVKI SO USTANOVILO OBČINSKI SVET SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV

V pivški občini imajo dve DPD Svoboda (Pivka in Dolnja Košana) in tri kulturno prosvetna društva (Palčje, Slavina in Bač). Pretekli teden pa so izvolili še nov občinski prosvetni organ, in sicer »Svet Svobod in prosvetnih društev«.

Delo pivške občine je bilo v preteklem letu bolj mrtvo, kljub aktivni godbi in knjižnici. Tega ne opraviči niti izgovor, da ni bilo primernih prostorov. Letos so napredovali toliko, da ima dramska sek-

cija na razpolago oder in dvorano, pevski zbor pa je dobil pevovodjo. Zato upravičeno pričakujejo, da bosta letos ti dve sekciji uspešno delovali.

Delo Svobode v Košani in kulturno umetniških društev v Slavini in Palčju je bilo v glavnem sodelovanje pri raznih proslavah. Kulturno prosvetno društvo v Baču pa je imelo kljub kratkemu obstoju kar lepe uspehe. S. J.

GSP PRIPRAVLJA NOVO PREMIERO

V prvi polovici februarja bo v Kopru premiera drame Tennessee Williamsa »Steklena menažerija«. Uprizoritev bo zanimiva ne samo zaradi dela samega, ki ga poznamo tudi po filmu, ampak predvsem zato, ker nam jo bo predstavil koprski ansambel kot svoj prvi eksperiment v krogu. Dramo bo režiral Marijan Bačko, kar je njegov režijski debut. Igrali bodo Romana Lemutova, Breda Urbičeva, Tiberij

Lemut in Janez Klasinc. Na sliki vidimo Urbičevo in Klasinca pri vaji.

ZA NAŠE KMETOVALCE • ZA NAŠE KMETOVALCE • ZA NAŠE KMETOVALCE • ZA NAŠE KMETOVALCE • ZA NAŠE KMETOVALCE

Še je čas, da povečamo letošnji pridelek

Jesenska setev pšenice je bila sicer pravočasna in v ugodnih podnebnih razmerah, vendar pa marsikje nepravilna tudi zato, ker kmetovalci niso vedno uporabljali dobrih in sortno čistih semen. Tudi niso uporabljali predpisane količine umetnih gnojil. V glavnem pa so se posevki lepo razvili in je pričakovati, seveda, če ne bo nastopila suša, dober pridelek.

Lanskoletna žetev nas je podučila o vrednosti pravilnega uporabljanja agrotehničnih ukrepov. Zato je bilo ponekod trideset in več stotov pridelka na hektar, drugod pa, kjer niso upoštevali agrotehničnih ukrepov, so pridelali znatno manj pšenice. Zato je naloga tako kmetijskih združenj kakor tudi vsakega posameznega kmetovalca, da vsaj v prvih dneh februarja takoj uporabijo tiste ukrepe, ki povečajo hektarski donos pridelka.

Kmetije, ki v času setve niso uporabljali fosfatnih gnojil, naj pogojljivo hektar obdelane zemlje s 300 kg superfosfata. Do 15. februarja naj na isti površini potrosijo 50 do 60 kg amonijevih sulfatov, kalijevih sulfatov ali nitratov. Ko pšenica dobro obraste, jo moramo, takrat ko je zemlja suha, pobratiti s plitvo brano. Ker pa plevel uničuje skoraj polovico pridelka, je treba napraviti vse, da ga zatremo. Sodoben način zatiranja plevela je uporaba herbicidov v pomladanskem času. Z njimi škropimo posevke v času polnega obrščanja, ko pšenica zraste 15 do 20 cm visoko. Najugodnejši čas je v marcu, ne smemo pa uporabljati herbicidov med kolencanjem in vlatanjem. Ko je že klas v zmetku, je škropljenje nevarno. Čas uporabe herbicidov traja 3 do 4 tedne.

Za škropljenje sta najboljši sredstva phenoxilen in agroxen. Štiri kg phenoxilena raztopimo v najmanj 500 l vode in to količino uporabimo za škropljenje 1 ha površine. Za pravilno uporabo tega herbicida je potrebno dobro poznavanje kapacitete posameznih nadržbnih ali motornih škropilnic oziroma potrošnja škropiva na ha. Preden uporabljamo škropilo, ugo-

tovimo kapaciteto škropilnice s poskusom vode. Agroxen pa je rdečkastorjava tekočina, ki jo uporabimo 7 litrov na ha. Če torej poškopimo 1 ha posevka s 1000 l vode, bomo uporabili 0,7% raztopine agroxena, če pa škropilnica poškopri 700 l na ha, tedaj rabimo 1% raztopino.

Herbicidi delujejo le na širokolistne zeli in plevele ter na vse širokolistne rastline. Nevarni so vrtninam, trti ter sadnemu drevju. Po uporabi moramo škropilnice dobro izprati z vročo raztopino

Mandarine v Slovenski Istri

Zavod za jadranske kulture v Skočjanu pri Kopru je že pred nekaj leti pričel misliti na to, kako bi v Slovenski Istri gojili mandarine. Že leta 1953 je pričel s cepljenjem mandarin na poncirus. Ti prvi poskusi pa niso uspeli. Čeprki so bili prineseni iz Fažane in se niso prijeli, ker so bili preostari. Spomladi leta 1955 je zavod posadil v Ankaranu 47 sadik mandarin vrste unshiu, cepljenih na poncirus (poncirus trifoliata) v poskusne namene, da bi ugotovili možnosti gojitve tega sadnega plemenca v Slovenski Istri. Sadike mandarin smo dobili iz Čibače pri Dubrovniku.

Mandarina spada med limonovce (citrusce), tako kot limona in pomaranča. Ta sadna vrsta je doma iz zmerno tople tropske klime, kjer temperatura nikdar ni nižja od -2°C , poleti ne preseže ali vsaj ne za daljšo dobo 40°C in kjer piha vlažen poletni monsun, ki prinaša dež in vlago. Med posameznimi vrstami obstajajo znatne razlike glede prenašanja nizkih temperatur. Tako je za mraz najobčutljivejša limona, a najmanj unshiu mandarina, ki prenese do -12°C . Kritična temperatura za unshiu mandarine je že -6 do -7°C . Pri tej temperaturi nastopijo slabše poškodbe, pri -8 do -9°C močne poškodbe, pri -12°C pa že zmrzne. Za podlago običajno jemljejo grenko pomarančo (citrus durantium) in

sode in jih nato večkrat izplahni z mrzlo vodo.

Z omenjenimi agrotehničnimi ukrepi se lahko hektarski donos pšenice poveča za 100%. Zato je naloga kmetijskih združenj, posebno pa še kmetijskih strokovnjakov, da pričnejo te ukrepe izvajati na čim širšem območju. Kmetovalci pa lahko dobijo pri kmetijskih strokovnjakih KZ in kmetijskih poslovno-proizvajalnih zvezah vse strokovne nasvete za oskrbo ozimnih posevkov pšenice.

J.

poncirus (poncirus trifoliata). Ta najbolj prenese mraz, ako je cepljena na poncirus. Cepljena na to podlago zdrži do -12°C , na grenko pomarančo pa do -10°C . V Jugoslaviji je malo gojimo limonovce, največ jih je v ozkem obalnem pasu južno od linije Vis—Brač—Makarska do Bara, pa še tukaj je ta kultura omejena le na najugodnejše lege. Večjih plantaznih nasadov skoraj ni. V glavnem so to amaterski nasadi, nekaj dreves v bližini hiš. Slovenska Istra pa je najsevernejše področje Jadranske obale in zato se je zavod odločil pri svojih poskusih za mandarin vrste unshiu, cepljeno na poncirus.

Pozeba v pretekli zimi je bila huda preizkušnja za mandarine v Ankaranu. Vendar nasad ni uničen. Od 47 dreves so popolnoma pozebla 4, ki ne odganjajo niti iz podlage. Ostale mandarine so pričele odganjati v mesecu maju. Odgnalo je 22 žlahtnih poganjkov in 21 divjakov. Do jeseni so poganjki mandarin že toliko zrastle, da so 4 divjake okulirali. Drevesca so pred pozebo zavarovali s pločevinastimi zasloni, tako da je bila vsaka mandarina zavarovana pred vetrovi in premočnim sončnim segrevanjem.

Limonovcem najbolj škoduje kolebanje zimskih temperatur. Ugotovljeno je, da so zaradi teh kolebanj slabši prisojni kakor osovni položaji, ker se preko dneva bolj segrevajo. Osovni položaji pa so izpostavljeni hladnim severovzhodnim in vzhodnim vetrovom. Za vzgojo limonovcev torej ni dovolj, da izberemo najugodnejše lege, temveč jih moramo zavarovati z zaščitnimi pasovi ali stenami pred hladnimi vetrovi in premočnim sončnim segrevanjem.

Izbira ekološko najugodnejših leg in primerna zaščita pred mrazom nam dasta upanje, da bomo uspeli gojiti mandarine tudi ob slovenskem morju, ako ne za tržno proizvodnjo, pa vsaj v nekaterih javnih in zasebnih parkih in vrtovih. Vendar bomo o končnem uspehu govorili šele tedaj, ko bodo mandarine rodile.

ing. M. S.

Razpis štipendij

Komisija za štipendije

Obč. LO SEZANA razpisuje

naslednje štipendije:

- 2 na pravni fakulteti
- 2 na ekonomski fakulteti
- 5 na srednji ekonomski šoli
- 4 na učiteljski šoli

Prosilci naj do 28. februarja 1957 vložijo kolkovane prošnje (180 drž. in 95 din občinske takse) in predložijo: 1. potrdilo o vpisu v šolo in prepis zadnjega šolskega spričevala; 2. izjavo o gmočnem stanju (družinsko-imovinsko stanje, davke, plača, pokojnina itd.); 3. potrdilo o višini prejemanja otroškega dodatka; 4. mnenje mladinske organizacije. — Prednost pri dodeljevanju štipendije imajo otroci padlih borec in ZFN ter socialni podpiranci naše občine.

Komisija za štipendije
obč. Sezana

Vse premalo upoštevana vrtnina ob morju Več paradižnika

V zadnjih letih zavzema paradižnik prvo mesto v vrtnarski proizvodnji obalnih krajev kopskega okraja. Idealne podnebne in talne razmere za njegovo vzgojo kakor tudi veliko povpraševanje predelovalne industrije v Izoli, Kopru, Ajdovščini in Umagu ustvarjajo vse pogoje za čim večje pridelovanje paradižnika.

Doslej sta udomačeni dve sorti: za izvoz »okrogla gladka« (tonda liscia), za industrijsko predelavo pa »ravena«. Slednja je bolj mesnata vrsta paradižnikov in vsebuje večji odstotek sladkorja, da večjo količino meže boljše kvalitete in je precej razširjena. V zadnjih letih pa uvajajo tudi sorto »renska slava«, ki je primerna za izvoz in za predelavo.

Da bi se kmetovalci seznanili z vzgojo paradižnikov, priobčujemo nekaj navodil, ki jih je sestavil priznani kmetijski strokovnjak dr. Jurišević.

Čas setve

»Ravena« sejemo v tople grede od konca januarja naprej, »okroglo gladko« pa od prve polovice februarja dalje. Seme skali v 10 do 15 dneh. Ko sadike poženejo dva do tri liste, jih presadimo (pikiramo) nazaj v tople grede. Presajamo v razdalji najmanj 7 krat 7 cm. Na prosto presajamo le močne, zdrave in dobro razvite sadike.

Koliko semen in sadik uporabimo?

Na en kvadratni meter vzgojimo iz šest gramov semena približno dva tisoč sadik. Na hektar površine uporabimo približno 100 gramov semena, ki ga posejemo na površini od deset do petnajst kvadratnih metrov toplih gred. Za pikiranje potrebujemo najmanj osemdeset kvadratnih metrov gredic.

Glede razdalje med sadikami pri saditvi na prosto so različna mišljenja. Škodljivo je saditi paradižnik pregosto, ker če so nasadi preblizu skupaj, je težko obdelovati zemljo, škropiti nasade in obrirati sadeže. »Ravena« ne bi smeli saditi več kot 25.000 sadik na hektar, izvozne sorte »okroglo gladke« pa ne več kot 20.000. Pred presajevanjem moramo poškopiti sadike z 1% raztopino modre galice.

Priprava zemljišča in gnojenje

Zemljišče moramo pravočasno preorati in ga pognojiti s hlevskim gnojem. Nobena druga rastlina ne da takšnega hektarskega donosa kot paradižnik in je samo po sebi razumljivo, da s pridelkom odnašamo iz zemlje velike količine hranilnih snovi, ki jih moramo nadoknaditi z gnojenjem. Paradižniku je zelo potreben hlevski gnoj, ki ga pa ne smemo trošiti tik pred saditvijo. Gnojenje s svežim hlevskim gnojem tik pred sajenjem povzroča namreč različne bolezni. Med umetnimi gnojili so najvažnejša dušična, fosfatna in kalijeva gnojila. Izkušnje so pokazale, da mora biti pri nas v obalnem pasu razmerje med umetnimi gnojili naslednje: 25% amonijevih sulfatov, 20% kalijeve soli in 55% superfosfata. Skupno uporabimo tako pripravljene zmesi 6 do 10 q na ha. Odvisno je pač od rodovitnosti zemlje.

Kako negujemo paradižnik

Ob saditvi moramo sadike preščititi vršiček, da čimprej požene dva poganjka. Sadike je treba dobro povezati na kolce (opore), da ne poležejo in da ne pridejo v dotiko z zemljo, ker bi se lahko pokvarile, če je vreme deževno. Debele kolce zabadamo navpično ob sadiki, tanke (trstike) pa lahko povežemo po dve ali štiri skupaj. Paradižnik močno poganja in je treba odstranjevati vse poganjke, ki ne podaljšujejo stebel. Če hočemo imeti paradižnike vzgojene na dveh poganjkih, odstranimo poganjek, ko doseže sadike 25 do 30 cm višine. Pinciranje zalistnikov opravimo dva do

trikrat. Pozneje pa, da pospešimo dozorevanje poslednjih plodov, odstranimo celoten vrh. Poganjkov ne smemo odstranjevati v vročini, temveč le zjutraj ali zvečer. Pri povezovanju moramo paziti, da stebela ne privežemo preveč tesno h kolu. Ker pa porabi paradižnik velike količine vlage, ga moramo v suši, če je le mogoče, močno zalivati.

Bolezni

Posebno v vlažnih letih je paradižnik zelo podvržen znani bolezni, sorodni peronospori trte, krompirjevi plesni. Povzročitelj te bolezni je glivica *Phytophthora infestans*. Napada listje, cvetje in sadeže ter povzroča sušenje listov in gnitje sadežev. Proti tej bolezni je najuspešnejše škropljenje nasadov z 1% raztopino modre galice, ki jo pripravimo na enak način kot škropilo za trte. Zadostuje dva do trikratno škropljenje. Prvi škropimo takoj po prvem pikiranju, drugi takoj ko se pojavijo cveti in tretji po potrebi, mesec dni za drugim škropljenjem.

Druga vrsta gljivic povzroča »gnilobo stebel«, ki se pojavlja pri stebli tik nad zemljo v obliki temnih madežev. Le-ti se pokažejo tudi na mestih, kjer rastejo listi in peclji. Plodovi, okuženi od te bolezni, začnejo pri peclju suho gniti (trohneti). Bolezen zatiramo na ta način, da okužene rastline takoj odstranimo in sežemo. Znan je bolezen, ki ji pravimo »bakterijska ovelost paradižnika«. Rastlina, ki je obolela za to boleznijo, ima porjavle liste, ki se kmalu nato posušijo. Ovelost prične na spodnjem listu in se širi navzgor, dokler vsa rastlina ne ovane. Včasih počasi steblo po vsej dolžini. Plodovi dobijo belkaste in pozneje rjavkaste liste, obdane z rumenim poljem. To bolezen uničujemo podobno kot bolezen »gniloba stebel«.

Seme pred setvijo razkužimo s ceretanom. Pri presajanju namočimo sadike v ilovnati kaši, ki ji primešamo 0,5% ceretana ali uspuluna.

Nabratko

POVEČANJE MEHANIZACIJE

Zadružne organizacije Slovenije predlagajo, da bi Slovenija dobila letos 5300 traktorjev, med njimi za 3 milijarde 200 milijonov dinarjev uvoženih, 500 traktorskih vlačilcev, 30 traktorjev goseničarjev, 61 tritonjskih tovornih avtomobilov in nad 2.000 drugih kmetijskih strojev.

ITALIJANSKI ČESEN JE OKUŽEN

Pred kratkim so ugotovili v Italiji, da je česen okužen po nekem škodljivcu. Menijo, da bo Amerika, ki je največji uvoznik italijanskega česna, zaradi nevarnosti širjenja bolezni močno omejila njegov uvoz.

V ITALIJI JE PERUTNINA DRAGA

V Milanu prodajajo zaklane piščance od 620 do 700 lir za kilogram. Napredaj pa je tudi iz Jugoslavije, Madžarske in Danske uvožena zmrznjena perutnina. Naše piščance prodajajo kilogram po 450 do 530 lir.

NOVA KNJIGA

Te dni je izdala Založba »Kmečka knjiga« splošni del učbenika *Upravljanje kmetijskih gospodarstev*, ki ga je napisal ing. Vilko Stern. Učbenik je namenjen učencem kmetijsko-nadaljevalnih šol in obravnava temeljne gospodarske pojme, važnost in naloge kmetijske proizvodnje, proizvodna sredstva v kmetijstvu, davke, posojila, zavarovanje, obresti, oblike kmetijskih gospodarstev ter delo v kmetijstvu. Zelo podrobno obravnava tudi kmetijske zadruge. Knjiga ima 123 strani, stane 160 din, dobi pa se pri Založbi »Kmečka knjiga«, Ljubljana, Miklošičeva 6.

Delo koprskih veterinarjev

Program dela veterinarske službe v koprski občini je bil lani kljub vsej obsežnosti in kljub težavam, ki jih povzročata obširnost terena in razdrobljenost gospodarstev, uspešno izvršen. Njegova osnovna naloga je bila: v čim krajšem času odstraniti zaostlost, ki vlada na tem področju še izza okupacije ter dohiti v razvoju veterinarsko službo drugih predelov Slovenije. Zato so lani odvzeli kri 1392 kopitarjem zaradi pregleda na smrkavost, 6366 kokošim so cepili proti kokuški kugi, 1719 ovcam in kozam so odvzeli kri zaradi pregleda na melitokozo, v obmejnem področju so cepili 2350 glav goveje živine in drobnice proti slinavki in 1169 psov proti steklini.

Pohvaliti je treba prebivalce, ki so se tem veterinarskim akcijam rade volje takoj odzvali, kljub temu, da so bile v času največjih sezonskih del. Vse te veterinarske usluge so bile za lastnike živali brezplačne in za njihovo uspešno izvedbo ima velike zasluge Občinski ljudski odbor v Kopru, ki je prispeval denarna sredstva ali pa kako drugače pomagal.

Veterinarska služba je opravila razen običajnih vsakoletnih akcij, kot je cepljenje proti rdečici, tudi nad 300 zdravstvenih posegov, pomoči pri porodih, kastracij in operacij, med katerimi je bilo nekaj operacij težjega značaja. Dejstvo, da je potrebno vsak dan opraviti 44 veterinarskih posegov in da je vsak veterinar ostal po ves dan na terenu 150-krat v letu, je dovolj prepričljivo o obsežnosti izvršenega dela.

So pa tudi težave v izvrševanju te službe. Ena glavnih je razdrobljenost terena, kar slabo vpliva na organizacijo veterinarskih akcij.

Bilo bi pa prav, če bi kmetijske zadruge navezale tesnejše stike z veterinarji in jim pomagale tako, kot na primer Kmetijska zadruga v Marežigah.

Posebne težave pri zdravljenju živine povzročajo postopki z obolenimi živalmi pred prihodom veterinarja. Nekateri med načini domačega »zdravljenja« mejijo že na vraže, kar kaže na precejšnjo zaostalost posameznih, k sreči maloštevilnih živinorejcev. Zato bo treba posvetiti vso pozornost odstranjevanju teh pojavov, kar sicer ne bo šlo čez noč. Vendar pa bo s predavanji, spremljanji s filmi, ki se bodo začela prihodnji mesec v vseh večjih vaseh koprške občine, mogoče sčasoma odstraniti iz miselnosti posameznikov te srednjeveške načine »zdravljenja«.

V letošnjem letu bo veterinarska služba v koprski občini razen stalnih veterinarskih del pregledala govejo živino zaradi ugotovitve tuberkuloznih obolenj in začela s sistematičnim zatiranjem te nevarne bolezni. Razen tega bo pričela z načrtnim zatiranjem jalovosti in po svojih močeh pomagala izboljšati in razširiti živinorejo.

Za uspešno delo pa so potrebni boljši materialni pogoji. Predvsem potrebujejo veterinarji lastno prevozno sredstvo. Na tako obširnem in ponekod od prometnih zvez oddaljenem terenu je nujno potrebno imeti avtomobil za opravljanje veterinarske službe, ki mora večkrat hitro nuditi pomoč, in to ob vsaki uri. Če se veterinar pelje s taksijem, cena prevoza zelo obremeni kmeta. Često pa, in sicer v nočnih urah, prevoznega sredstva ni mogoče dobiti in živinorejec mora čakati po več ur, da pride živinozdravnik. Vet. B. Z.

Visoki jubilej PGD Slavina

55 let dela za skupnost

Gasilsko društvo v Slavini pri Prestranku je bilo ustanovljeno leta 1902 na pobudo Franca Dekleve, Andreja Kalistra, Andreja Penka in Stefana Fičurja ter še nekaterih drugih domačinov. Društvo je kmalu začelo uspešno delovati. Še živeči Franc Dekleva, ki je bil dolga leta načelnik društva, je bil odlični organizator. Tajnik je bil učitelj Franc Verbič, ki je bil tudi pevovodja pevskega društva. Pod okriljem tega prostovoljnega gasilskega društva so osnovali godbo na pihala, ki je imela 33 instrumentov in je nastopala v nedeljah na vasi, pa tudi na raznih prireditvah in ob raznih priložnostih v

Postojnski jami. Imeli so tudi bogato knjižnico ter delaven dramski odsek. Ta je vsako leto na prostem priredil po dve igri, ki jim je sledila gasilska veselica. Omeniti je treba, da so vse godbene instrumente podarili med narodnoosvobodilno vojno partizanom.

Za časa italijanske okupacije — bilo je kmalu po prvi svetovni vojni — je društvo, in z njo vsa kulturna dejavnost, le živetarilo. Italijani so zahtevali, da mora iz društva stopiti njegov najaktivnejši član, načelnik Franc Dekleva, ali pa bodo društvo razpustili. Da bi preprečil večje zlo, je načelnik odstopil.

Leta 1940, ko je bila mobilizacija nekaterih letnikov v italijansko vojsko, so bili vsi organizirani gasilci mobilizirani v gasilske enote in le osmim domačinom je uspelo, da so ostali v domačem kraju, medtem ko so bili drugi premeščeni v Trst. Teh osem gasilcev se je tesno povežalo z narodnoosvobodilnim gibanjem.

Po osvoboditvi se je gasilsko društvo na novo organiziralo leta 1948, štiri leta kasneje pa so začeli razmišljati, kako bi v društvu organizirali prosvetno dejavnost. Leta 1952 je obiskal rodni kraj Janez Žigman, ki se je tako navdušil za gradnjo dvorane, v kateri bi bile stalne kulturne prireditve, da je po vrnitvi v Ameriko preko časopisov pozval vse rojake, naj bi prispevali za uresničitev dolgotrajne želje Slavincev. Uspeh ni izostal. Ameriški Slovenci so zbrali tisoč dolarjev, medtem pa so domačini sami z osnovnim kapitalom 100.000 dinarjev, ki so ga zbrali iz lastnih sredstev, že začeli graditi dvorano. Kmetje Slavine in sosednjih vasi so darovali les za gradnjo in poprijeli za težaško delo. V dveh letih so spravili stavbo pod streho v surovem stanju in cenijo izvršena dela na tri milijone dinarjev. Dvorana je dolga 34 m, 10 m je široka in 5 m visoka. Vendar pa jih še čaka precej dela, da jo bodo dokončali. I. T.

K. I. Galczynski:

Deček s svečko

Bolan deček je imel lepo mater in mračnega očeta. Mati je nosila uhanne in je imela vsakovrstne šanse za boljše življenje, pa se ni mogla za nič odločiti. Svoj prosti čas je porabila za to, da je gledala v okno in vzdihovala. Mračni oče pa je hodil v nadvse mračno pisarno in se vračal iz nje še bolj mračen, brez teka pojedel kosilo in do pozne noči igral violino, kaj bi skrivali — prav grozno zanič igral. Z eno besedo — s tem dečkom vred je bila vsa družina čisto nekje na robu zgodovinskih sprememb, ki se pri nas danes dogajajo. Pa, ali je malo takih družin?

Deček bi bil pri drugih pogojih popolnoma normalen, če ne bi imel ene manije. Zvečer je prižgal svečko in s prižgano svečko blodil po vrtu.

Ko je prišla jesen, so se starši odločili znebiti se dečka in so ga odrihali znanec na kmete. Kot je znano, je jesen čas povečane razdražljivosti in vznemirjenj; zato bo dobro, če si starši od dečka malo odpočijejo.

Odvedla sta ga k N., kjer je bila vsa hišica v divji trti, pa precej velik vrt, skoraj park, lahko rečemo. Tudi družba je bila izbrana: zavaljena ženska, na rahlo versko blazna, ter komponist, ki je nekaj brezuspešno komponiral, in še nekaj ljudi, o katerih niti ni vredno govoriti, saj bodo tako ali tako umrli in za njimi bo sledu, kot ga ne bo za tabo ne za mano.

Zato pa je deček užival. Vsak večer je s tisto prižgano svečko blodil po parku. Ob hudem vetru je zaslanjal plamenček z rokama tako, da se je sicer večkrat opek, a vendar mu svečka nikoli ni ugasnila. Tako je bilo nekaj tednov in v tem času so dečka dvakrat obiskali starši, njegova lepa mati s tistim tajinstvenim smehljajem in njegov brkati mračni oče. Pa kaj, prišla sta in odšla.

Medtem pa od dečka (jesen je, drzavljani!) ni mogel odtrgati oči drugi, sosedov deček. Migotajoča svečka v parku mu ni dala miru. In začel je metati kamenje. Tako dolgo je metal, da je zadel naravnost v sence in ga, kot se temu reče — na mestu ubil.

Seveda, nekaj hrupa je bilo, brzojav staršem, pogreb in podobne zadeve. Ubijalca so zaprli v nekakšno poboljševalnico, pravzaprav pa...

1947

Iz poljske ilustrirane revije Swiat, št. 21, 1956, Varšava.

ODMEVI — ODMEVI — Prekupčevanje s 'Slovenskim Jadranom' v Postojni

Minuli petek je bil v Postojni »Slovenski Jadran« najbolj iskan časopis. Posebno reklamo je zanj napravil Mihael Durja, upokojeni strojevodja. Takole naš dopisnik iz Postojne opisuje, kakšna hajka je bila za listom v petek že navsezgodaj:

Članek »Kdor drugemu jamo koplje...« je vzbudil že zgodaj med Postojnčani veliko zanimanje. Vse ga je bralo in komentiralo. Mož v članku omenjene Marije Durja pa je hotel, da bi ta dan Postojnčani ostali brez Jadrana, saj mu je bila zadeva več kot neprijetna.

Takoj v jutranjih urah je šel na delo. Najprej je počakal pri znanem postojnskem kolporterju Lausu. Izrazil je priložnost, ko njega ni bilo v kiosku, in je dejal Lausovi ženi, naj mu izroči celotno pošiljko »Slovenskega Jadrana«, češ da je tako naročil sam Laus. Seveda mu vestna kolporterka ni nasedla, ker ima Lausov kiosk v Postojni za »Slovenski Jadran« vsak teden stalne odjemalce in naročnike, za katere je bilo treba časopis kot vedno rezervirati. Vseeno pa jih je lahko dobil in seveda plačal 50 izvodov.

Le delno zadovoljen s takšno kupčijo jo je nato mož mahnil na železniško postajo. Tam je počakal pismonošo in ga vprašal, če nima morda »Slovenskega Jadrana« za trafiko na postaji. S pretezo, da ima opravke v trafiki in da bo odnesel paket prodajalki, je izmamil časopis od poštarja, nato pa ga odnesel naravnost domov v stanovanje. Potem je poiskal prodajalko in ji hrupno dejal:

»Kje si pa bila? Povsod smo te iskali! Jaz pa sem med tem sprejel pošiljko »Slovenskega Jadrana« in jo takoj razprodal. Znam pa, kaj?«

Prodajalka pa ga je kmalu spregledala in na njeno odločno zahtevo je Mihael Durja končno le prinesel zavoj časopisov in se nejevoljno otresel. Kako pa je bila prodajalka šele začudena in seveda jezna, ko je ugotovila, da manjka v vseh izvodih časopisa list iz sredine, kjer je bil natisnjen članek o zgodah in nezgodah Marije Durjeve.

Možakar je seveda imel zaradi svoje prekupčevalske sle opravka in sitnosti tam, kjer si je verjetno to najmanj želel — pa prav čisto brez potrebe. Saj bi mu bila — če bi to želel — uprava »Slovenskega Jadrana« že iz same hvaležnosti, da je tako dvignil zanimanje za list v Postojni, rada poslala nekaj več primerkov, da bi jih imel za spomin.

ARHEOLOŠKI SPREHOD PO ŠKOCJANSKIH JAMAH Po stopinjah davnih prednikov

(Nadaljevanje in konec)

JAMA I. NA PREVALI. Jama, ki je 58 metrov globoko brezno, se odpira ob dnu 10 m globoke vrtače Na Prevali, kakor imenujejo domačini ondodni svet, kjer se pot iz Skocjana prevali iz ene doline v drugo. Pri izkopavanjih leta 1911 so ugotovili pet kulturnih plasti. V vrhnjih zemeljskih plasteh so našli razmetane človeške in živalske kosti in med njimi predzgodovinske bronaste predmete. Človeške kosti, v glavnem zelo poškodovane, pripadajo deloma mlajšim osebam. Najdeni kovinski material obsega bolj ali manj ohranjene bronaste predmete (zlasti konice puštic, gumbice, fragmente posod) ter nekaj predmetov iz železa in keramike. V spodnji plasti se je ugotovilo ognjišče, ki pa je bilo že v sekundarni legi. Bronasti in železni predmeti pripadajo predvsem prehodu iz bronaste v starejšo železno dobo, medtem ko železno sekuro lahko postavimo že v latén.

JAMA II NA PREVALI. Skoraj sto metrov globoko brezno se odpira kraj gozda Na Prevali, kakor

ohranjenih ali fragmentiranih bronastih predmetov (suličnih konic, čelad, okraskov, raznega orodja in tako dalje) ter nekaj predmetov iz železa. Časovno pripadajo v prehodno stopnjo bronaste in starejšo železno dobo. Za nekatere bi si lahko dovolili celo kasnejšo ali pa mlajšo datacijo. Vodilni predmet za datacijo celotne najdbe je pač staroitalska kačasta fibula, ki spada v zadnjo stopnjo bronaste dobe. Isto mesto pripada tudi okrasnim iglam, medtem ko kažejo železne sulične konice na starejši hallstatt. Mlajši najdbi iz začetka rimske cesarske dobe sta majhna italo-rimska šarnir fibula in bronasta čelada, ki ima na ščitniku dva rimska napisata.

PEČINA V SAPENDOLU. Spodmol se odpira pod strmo zahodno steno kraške podorne doline Sapendol. Tu je našel Marchesetti v pepelnati plasti živalske kosti in ostanke neolitske keramike, ki je zelo podobna oni iz Tominčeve jame. Kot ornament je ohranjen del valovnice, ki jo predstavlja plastično rebro z vidnimi majhnimi vdolbinami. Najden je bil tudi lonček, ki je ornamentiran s petimi podobnimi rebri in pa dobro retuširan zelen kremen v obliki lovorjevega lista.

JAMA V SOKOLAKU. Votlina se odpira v južni, težko dostopni steni podorne doline Sokolak pri Matavunu. Tu je našel Marchesetti fragmente neolitske keramike in koščke oglja.

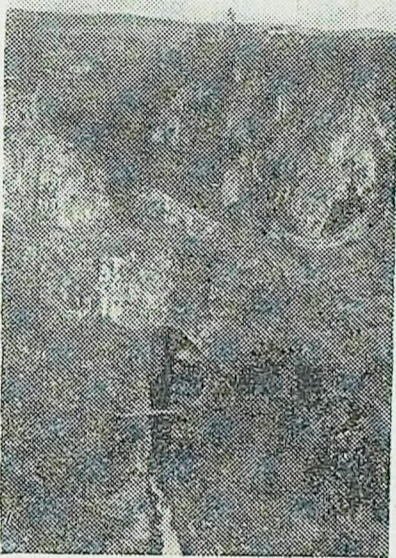
JAMA PRI KORINCOVIH V DOLNJIH LEŽEČAH. Jama se odpira na dvorišču hiše št. 10 v Dolnjih Ležečah (p. d. pri Korincovih) pod 4 m visoko apnenčavo steno. Leta 1911 so našli v plasti, pomešani s kamenjem, mnogo kosti domačih živali. Proti koncu rova pa je ležala v globini 50 cm človeška mandibula, fragmenti humerusa in ulne; v sklepni dvoranci pa fragmenti neolitske keramike.

Arheološke kulturne ostaline v Škocjanskih jamah in okolici dokazujejo, da je človek bival bod že zgodaj v ledeni dobi in potem stalno do današnjih dni. To nas opozarja, da je pričakovati na Slovenskem krasu še mnogo arheoloških najdišč, ki še čakajo odkritelja. Prispevki k rešitvi problemov davne preteklosti bodo hvaležna naloga naše bodočnosti.

V zadnjem času dobivajo Škocjanske jame vedno večji turistični pomen. Posebno pa še sedaj, ko se pripravlja njih elektrifikacija, bodo zelo povečale zanimanje sveta za naš Kras. Zato je bilo prav, da smo jih spoznali tudi s strani, ko so jih naseljevali naši davni predniki, saj hranijo razen čarobnih podzemeljskih prostorov tudi dragocene kulturne ostaline.

Franc Leben

K o n e c

Pogled na Škocjan

se imenuje ondodni svet, kjer se pot iz Skocjana prevali v Dane. Najdbe so ležale v nasipnem stožcu pod vhomom, in sicer bronasta čelada na površju, predzgodovinski predmeti pa v dveh kulturnih plasteh. Izkopavanja leta 1911 so ugotovila le bronaste in železne predmete ter ostanke lesnega oglja. Tako popolnoma manjkajo glinaste posode, predmeti iz kosti in kamna, pa tudi sežgane človeške in živalske kosti. Prav tako se ni našla nobena sled, da bi jama kdaj naselil človek. Zato moramo smatrati najdene predmete kot depo, ki so jih v jamo vrgli iz neznanih vzrokov tedanji prebivalci bližnje predzgodovinske naselbine. Izkopani inventar obsega nad 500

V NEDELJO, 3. FEBRUARJA,
BO OB 14,30 V IZOLI

Nogometna tekma

ODRED (Lj) ; IZOLA

Odred bo nastopil z vsemi člani
liginega moštva

DANILO KALC:

Po vodah in pristaniščih Daljnega vzhoda

Po ulicah je na kupe odpadkov, med katerimi se igrajo otroci. Male mizice so postavljene po vsej ulici in ob njih sedijo dninarji ali delavci, med katerimi je veliko brezposelnih. Pred seboj ima vsak skodelico riža, ki je glavni del vsake hrane. Ko jih gledaš, s kakšno spretnostjo vrtijo med prsti paličice in mečejo riž v usta, se ti zde kot žonglerji. Vsa ta množica ljudi je zelo pestro oblečena. Evropska, malajska, kitajska in druga oblačila je videti po ulici.

Ko se zmračí in se prižgejo neonske reklame, katerih je polno mesto, tedaj se začnejo zbirati ljudje ob stojnicah, kjer za nekaj centov povečerjajo. Tedaj se tudi začne nočno življenje velikega pristanišča. V bleščočih reklamah te vabijo bari, kabareti, javne hiše, gostilne, vozniški rikš in taksijev, ki ti takoj pokažejo zaželeno ulico. Že od daleč spoznajo tujca — mornarja in ko se mu približajo, takoj vprašajo: »Bar, kabaret, dancing?« Le s težavo se jih odkrižáš. Pred raznimi lokali, kjer piše z velikimi črkami »Hotels«, stojijo posebni vratarji, ki vabijo.

Seveda je to navadna gostilna ali beznica z avtomatom za glasbo, kjer za to plačana dekleta poskrbijo, da se znebijo v njih čimveč denarja. Ko se ponoči vračáš na ladjo, še vedno stojijo ob obali ženiče in ti za nekaj centov ponujajo grozde banan. Mali čolni

pa že čakajo nate, da te za dobro plačilo prepeljejo na ladjo.

V nedeljo smo odšli na izlet v Kanton. Vzdož česte, ki vodi v Kanton, je na novo posejan drevored. Skrbno obdelana polja se razprostirajo na obeh straneh ceste. Tu so tudi veliki nasadi kav-

Tako stanujejo Kitajci v Hong Kongu

čukovcev, ananasa itd. V jutranjih urah srečuješ kmete, ki na polno naloženih vozičkih vozijo v mesto zelenjavo.

Kanton, drugo največje mesto na Kitajskem, bi se lahko imenovalo veliko mesto malih hiš. Razen nekaj večjih stavb so hiše majhne. Ulice so stalno polne ljudi, kar je značilno za Kitajsko. Po nekaterih ulicah se le s težavo premikáš in moraš, hočeš — nočeš, hoditi v njihovem tempu.

Kamorkoli se ozreš, povsod vidiš bambus. Ogrodje pri gradnji hiš, pohištvo, ograje, ročna dela — povsod bambus. Celo namesto vodovodnih cevi ga uporabljajo.

Skupno z vodičem, ki je kar dobro govoril rusko in angleško, smo si ogledali muzej, ki je v 900 let stari zgradbi. To stavbo so po revoluciji popolnoma restavrirali. Zgrajena je v kitajskem slogu in je petnadstropna. V njej vidiš razvoj celotnega kitajskega gibanja za osamosvojitve od prvih časov okupacije pa do konca narodnoosvobodilne borbe. Vmes je mnogo zanimivih iznajdb iz stare Kitajske, kot n. pr. starokitajska ura, sestavljena iz štirih posod za vodo. Vsaka naslednja je manjša in v zadnji je palica, ki je kazalo za točen čas. Razstavljena je tudi poznana kitajska busola, začetki kitajskega tiskarstva, star bakren vojaški boben s premerom okrog 2 metra, iz-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Mladinske organizacije polagajo obračun dela

Analiza enoletnega dela mladinskih aktivov in razprava o njem sta potrdili na nedeljski konferenci mladinske organizacije postojnske občine predvsem to, da mladinci in mladinke niso dosegli tistih uspehov, kot bi jih lahko, če bi bili bolj delavni ter če bi imeli več pomoči v družbenih organizacijah. Morda so bile delno temu krive spremembe v sestavi občinskega komiteja, ki je bil dalj časa brez pravega vodstva.

Kljub temu pa lahko mladinska organizacija, ki v tej občini vključuje 776 članov (370 delavcev, 220 dijakov in 186 kmetov), beleži vrsto razveseljivih uspehov. Tako so med drugim ustanovili mladinske aktivne v Bukovju, Planini in Beljskem, v Postojni pa tri kvartne in en aktiv za v trgovini zaposlene mladince. Srednješolska mladina se tudi aktivno udeležuje v številnih drugih množičnih organizacijah in društvih, 13 med njimi pa se je udeležilo prostovoljne delovne akcije.

ZA GRAJO — ZA POHALO — ZA GRAJO

Škode bi ne bilo ali bi bila vsaj manjša, če, če...

V torek, 22. februarja ob 2.45 uri, je v ul. Maksima Gorkega štev. 6 v Izoli izbruhnil nevaren požar. Soboslikar Martin Pevec si je v svojem podstrešnem stanovanju postavil pečko tako, da je bila komaj 1 m dolga cev, speljana v dimnik, nameščena ob lesenih gredi

PREMALO MLADIH V PGD SLAVINA

Na rednem letnem občnem zboru Prostovoljnega gasilskega društva v Slavini pri Prestranku so se na osnovi izčrpnega poročila upravnega odbora temeljito pogovorili o dobrih in slabih straneh njihovega dela v preteklem letu.

Društvo ima 54 članov, med katerimi je 34 aktivnih gasilcev, 5 je žena in 5 je podpornih članov. Nimajo pa pionirske desetine, čeprav je v vasi dovolj pionirjev, ki bi se lahko vključili v PGD. Lani je predvsem med mlajšimi člani popustila volja za prostovoljno delo pri gradnji lastne dvorane. Napačno pa je bilo tudi, da niso lani poslali nobenega svojega člana v Gasilsko šolo v Medvode, čeprav je potreba po strokovno izvežbanih članih velika. Verjetno so lani zanemarjali strokovno izobraževanje zato, ker so se z vsemi silami posvetili gradnji dvorane.

Zato so sklenili, da bodo v prihodnjih dneh priredili strokovni tečaj za člane društva, ki ga bo vodil poveljnik občinske GZ, dva najboljše člana pa bodo poslali v Gasilsko šolo. Poskrbeli bodo tudi za povečanje članstva, predvsem za ustanovitev pionirske desetine, in skušali čimprej dokončati dvorano, ki bo služila tudi ljudskoprosvetnemu delu. I. T.

OBLJUBILI SO JIM POMOČ

Tudi mladina v piranski občini si želi več pomoči pri svojem delu, ki sicer beleži kar lepe rezultate. V ladjedelnici »Splošne plovbe« je v vodstvu sindikalne podružnice in v delavskem svetu več članov mladinske organizacije, ki razmišljajo, kako bi svojim članom preskrbeli zdravo razvedrilo v prostem času. Pripravljajo pa tudi ustanovitev kluba mladih proizvajalcev.

V gostinstvu zaposleni mladinci nimajo dobre organizacije, čeprav bi bila prav njim zelo potrebna spričo nujnosti vzgajanja mladega gostinskega kadra.

Zelo so delavni člani štirih aktivov mladih združnikov, med njimi najbolj aktiv v Ravnu. Gospodarske šole v Fazanu, Ravnu in Sečovljah pa obiskuje nad 100 mladinc in mladincev.

Govorili so tudi o bodočih nalogah, sprejeli sklepe, izvolili nov občinski mladinski komitej ter z veseljem pozdravili izvajanja gostov, ki so v imenu množičnih organizacij in društev obljubili pomoč v njihovem nadaljnjem delu. M. C.

Uspehi organizacijske okrepitve mladinskih aktivov, ki bodo to delo vztrajno nadaljevali, so predvsem tesno sodelovanje mladincev in mladink z množičnimi organizacijami ob različnih praznikih in prireditvah, na katerih je mladina često nastopila z zelo dobro pripravljenimi kulturno-umetniškimi ter fizikalnimi sporedi. Razen tega se kaže njihova aktivnost v prirejanju predavanj ter živahno zanimanje za politična, gospodarska in druga družbena vprašanja. Med kmečko mladino pa se pojavlja težnja po intenzivnejšem širjenju združništva. Aktivne mladih združnikov nameravajo ustanoviti najprej v Planini, Prestranku, Studnem in Velikem Ubelskem in v njih bodo prva žarišča dela bodočih združnikov.

V zadnjem času pa se kaže tudi večje zanimanje za delavsko upravljanje in za družbeno samoupravljanje.

v zidu. Pečko je zvečer zakuril in zaspal. Prebudil ga je ropot v zidu in ko je odstranil strešno opeko, je zrak požar razplamtel. Na pomoč so takoj prihiteli člani Prostovoljnega gasilskega društva in gasilci izolskih tovarn, ker pa niso imeli primernih naprav za gašenje požara, so poklicali na pomoč poklicno gasilsko četo iz Kopra. Leta je prispela na mesto požara s cisterno za vodo ter požar lokalizirala. Pri gašenju so sodelovali tudi bližnji prebivalci. Vse priznanje pa zasluži vodnik Ljudske milice Ernest Dilica, ki je kljub nevarnosti za lastno življenje z vso požrtvovalnostjo gasil in za las ušel smrti, ko se je sesula streha.

Požar je napravil okrog 500.000 din škode, Martin Pevec pa se bo moral zagovarjati za svojo nepravilnost.

Ob tej priložnosti je treba gratulirati nevestnosti dežurne telefonistke v Kopru, ker ni omogočila postaji Ljudske milice v Izoli, da bi dobila takojšnjo zvezo z Gasilsko milico v Kopru. V takih primerih, ko predstavlja minuta veliko časovno vrednost, bi bila pač lahko telefonska zveza med Izolo in Koprom — in to ob treh zjutraj, ko ni prometa — takojšnja.

V. S.

Kakor po navadi, bomo tudi tokrat začeli kar v Kopru. Danes se bomo za spremembo malce pomenu o naši telefonski službi in o telefonistkah v centrali. Dolgo sem se mučil, da bi ugotovil, zakaj moram vsakokrat, ko telefoniram, najmanj trikrat povedati številko, ki bi jo rad imel, nazadnje pa še dobim napačno zvezo. Zelo preprosto: pri izbiri telefonistk so imele prednost nekoliko naglušne kandidatkinje, da ne bi prisluskovala razgovorom, ki so kot vemo, uradna tajnost. Vendar nisem sam tega odkril. Morali so mi povedati. Nihče pa mi ni znal pojasniti, zakaj je treba toliko časa čakati na zvezo, zlasti popoldne in zvečer, ko je najmanj razgovorov.

V Portorož sem prišel kot naročen. Prav ko sem bil na obisku pri nekemu svojem prijatelju, je prišel mimo sam božji služabnik iz Pirana. Zanimalo ga je, kdo obdeluje zemljo, ki jo je bog namenil cerkvi in rad bi obenem tudi kasilral, kar je božjega. Kar začudil sem se, ko sem videl, da ničesar ne ve o agrarni reformi. Pa mi je lepo povedal, da ga takrat ni bilo zraven. Škoda, saj bi si sicer prihranil nepotrebno pot, ker z najemnino tako in tako ne bo nič.

Tudi v Črnem kalu sem našel na razpravo o finančnih vpraša-

V prihodnje bo treba njihovo dejavnost še povečati in jo razširiti povsod tam, kjer so pogoji za delo. Le-teh je veliko in dokazujejo, da bi lahko ustanovili na področju postojnske občine pet mladinskih pevskih zborov in pet dramskih skupin; v zimskih mesecih bi lahko priredili še več predavanj in poskrbeli za prirejanje zabavnih prireditev. Tudi knjižnice bi si lahko uredili, saj je knjig v nekaterih vaških knjižnicah dovolj, le urejene niso, ali pa so nedostopne, tako kot n. pr. v Bukovju. Bilo bi pa potrebno urediti primerne prostore, v katerih bi se lahko mladinci zbirali. Ponekod so takšni prostori (Bukovje, Strmca itd.), treba bo le preskrbeti nekaj finančnih sredstev in jih s prostovoljnimi delom urediti.

Po objektivni presoji možnosti za utrjevanje in širjenje mladinske organizacije in oceni tehtne razprave, sprejetih sklepov in po dobro uspeli občinski mladinski konferenci, ki ji je dala pečat delavnosti članov mladinske organizacije v zadnjih mesecih, lahko upravičeno pričakujemo, da bo mladinska organizacija z novovizvoljenim 21-članskim občinskim komitejem LMS pod vodstvom predsednika Maksa Maverja in ob vztrajni pomoči mladincev in mladink postojnske občine v tem letu napravila velik korak naprej.

PREDAVANJE O ŽIVINOREJI V PRESTRANKU

V Prestranku je na kmetijsko-nadaljevalni šoli predaval pretekli teden ing. Cveto Viher iz Postojne o živinoreji in o agrotehničnih ukrepih. Zanimivo predavanje, ki ga je spremljalo predvajanje poučnih filmov s tega področja kmetijstva, je vzbudilo med prebivalci veliko pozornost.

Pred kratkim pa je bil v Prestranku pripravljani sestanek za ustanovitev kluba mladih združnikov. Udeleženci sestanka so se pogovorili o pomenu tega kluba in pokazali zanimanje za njegovo takojšnje osnovanje. Ština

VSEM ČLANOM. POVERJENIKOM IN ODBOROM PREŠERNOVE DRUŽBE

Prihodnji mesec bo vsakoletno zasedanje Glavnega odbora Prešernove družbe. Da bi Glavni odbor mogel biti čimbolje seznanjen z mnenjem članov, poverjenikov in odborov o našem delu, vabimo vse člane, poverjenike in odbore Prešernove družbe, da nam sporoče vsaj do 5. februarja svojo oceno in predloge glede programa, opreme, poslovanja itd. tako za redne knjižne zbirke in dodatne knjige kot tudi za revijo »Obzornik«.

POVERJENIKI: SPOROČITE NAM TAKOJ ŠTEVILO DO SLEJ VPISANIH ČLANOV IN NAROČNIKOV NA POSAMEZNE DODATNE KNJIGE. POHITITE Z DELOM, DA BOMO LAHKO ZAKLJUČILI VPISOVANJE ŽE 5. MARCA IN S TEM OMOGOCI TISKARNI PRAVOČASEN NATIS VSEH KNJIG.

koliko prizanese, nato pa se nisem vse do Podgorja prav nič več ustavljal. Pa tudi tam nisem dolgo zdržal, čeprav so imeli veselico. Še obealnika nimajo v oštariji, kaj šele, da bi bili prostori vsaj za silo prepleškani. Najbrž že dolgo ni bilo sanitarne in če jim jo zdaj spravim na vrat, mi ne bo prav nič žal.

V Postojni sem nekoliko pošaril po trgovinah. Ne morem reči, da bi bil našel kaj narobe. Se tiste plesnice fige in drugi podobni prehrambeni artikli so izginili iz predalov in polic. Pa ni šlo nič v izgubo. Za kaj takega so nekateri postojnski trgovci vse preveč samoiniciativni. Le to ne vem, kako se bodo prihodnje leto pobotali z Dedkom mrazom, ki so mu letos takšno zagodli. Dedek je namreč v dobri veri kupoval kar narejene pakete, takšne priložnosti, da se rešiš »nekurantnega« blaga, pa ni vsak dan. O tej zadevi sem moral spregovoriti že zaradi postojnskih malčkov, da ne bodo po krivici obsojali svojega Dedka, ki je mož na mestu in ne bo pozabil, kako so mu podtaknili.

Ker sem pred časom poročal o Slamičevi gostilni v Pivki, nisem mogel drugače, da ne bi pogledal še tja, če je kaj novega. Ugotovil sem, da se vsi prizadeji prav dobro počutijo sredi tiste umazanije in gnojnice. Zdej je sicer zmurnila in duhovi so nekoliko pomirjeni. Zato pa imajo Pivčani prelepo drsališče, ki mu ga v Evropi ni para. Želim jim obilo zabave.

S to željo se poslavljam tudi od vseh drugih,

Vaš Vane.

Pismo uredništvu

Tovariši urednik!

Ker je vest o prevrnjenem izolskem rešilnem avtomobilu, objavljena pod naslovom »Zopet prenelga voznja« na 8. strani v 4. številki »Slovenskega Jadrana« z dne 18. t. m. netočna, prosim, da jo popravite.

Predvsem naj povem, da vzrok nesreče ni bila prenelga voznja, marveč, da se je zlomila nosilna vzmet koles, ki je bila na novo zamenjana le nekaj dni prej, in da me je tedaj v hipu — kljub vsem mojim prizadevanjem za volanom — zaneslo v obcestno skalo, nakar se je avtomobil prevrnil. Rešilni avto; ki sem ga vozil, je bil v slabem stanju, saj je prevozil že nad 200.000 km. Od teh kilometrov je bilo mnogo mnogo prevoženih po takih poteh Slovenske Istre, po kakršnih osebnih avtomobilih redkokdaj vozijo.

Reševalna postaja Izola ima razen tega slabega samo še en rešilni avto. Oba pa sta glede na potrebe premalo. Spričo tega je bilo že večkrat sproženo na pristojnih mestih vprašanje dodelitve vsaj še tretjega. Tej zahtevi pa ni bilo doslej možno ugoditi zaradi pomanjkanja deviznih oziroma investicijskih sredstev. Tako je Reševalna postaja Izola pred problemom, kako zadovoljiti vsem potrebam z obstoječimi skromnim prevoznim parkom in zadostiti slehernemu klicu na pomoč. Tak problem je bil tudi 11. t. m., na dan nesreče. Novejši rešilni avtomobil je bil na voljo, telefon na Reševalni postaji pa je vedno znova brnel in klic se je vrstil za klicem. Ko sem odšel na Reševalno postajo proti Hrpejmu, so bili na dežurni deski napisani še štirje nujni klici. Ali naj v takih okoliščinah voznik rešilnega avtomobila ne hiti do dopustne meje zato, da bo lahko čimprej spet hitel na pomoč drugam, kjer zavisi od nekaj minut morda usoda enega ali celo več človeških življenj? Ali nimajo prav zaradi tega po vseh državah rešilni avtomobili prednost na cesti, da laže hitreje vozijo in imajo celo posebne sirene? Ali ni nekje zapisano, da sme voziti rešilni avto samo vozač 1. reda, zato, da lahko tudi hitro zanesljivo vozi?

Ne glede na vse to, pa naj navedem, da v kritičnem trenutku nisem vozil z neprimerno hitrostjo. Vozil sem največ 65–70 km na uro, kar lahko potrdi bolničar — spremljevalec rešilnega avtomobila. Če pa se mojim trditvam ne more verjeti, naj povem, da sem se tedaj vračal iz Hrpej, kamor sem odšel bolnika, in da je od mesta starta do kraja nesreče le toliko razdalje, da sem vozilu šele dobro dal vse štiri brzine. Avto je torej bil v začetni fazi vožnje, vozil sem v ovinku in se bližal

križišču na Kozini, ki ga dobro poznam in za katerega vem, da je vselej na njem dosti prometa. Vse to govori, da nisem mogel voziti z neprimerno hitrostjo, kajti noben pravi vozač bi v danem primeru ne mogel prenelgo voziti.

To so dejstva in prosim, da jih v Vašem listu objavite. Prav pa bi tudi bilo, če bi kdaj pot zanesla kakšnega Vašega sodelavca v našo reševalno postajo v Izoli, da bi se prepričal in napisal, v kako težkih pogojih mora le-ta izpolnjevati svoje poslanstvo, ko z obstoječimi preskromnimi sredstvi ne more zadostiti vsem potrebam. Kako radi bi se vselej takoj odzvali vsakemu klicu na pomoč, a žal tega večkrat ne uspemo. Če bi na osnovi objavljenih ugotovitev in še drugih prizadevanj uspelo preskrbeti Reševalni postaji Izola vsaj še en rešilni avto, bi s tem bilo nedvomno mnogo napravljenega za pomoč zdravstveni službi pri njenih naporih v borbi za zdravje ljudi in za reševanje človeških življenj!

Rudi Kobal

Po vodah in pristaniščih Daljnega vzhoda

(Nadaljevanje s 7. strani)

kopanine in drugo. Pred stavljajo topovi še iz opijske vojne.

V bližini muzeja je velik stadion za 50 tisoč ljudi. Tam je vedno živahno. Na griču nad mostom je nekaj mavzolej padlim borcem. Veliko gledališče, grajeno v kitajskem slogu, je nekoliko osamljeno in obdano od parkov v zahodnem delu mesta. To je veličastna stavba, ki ima vedno mnogo občudovalcev.

Ogledali smo si tudi spomenik, posvečen 72 talcem, ustreljenih leta 1911 med prvo kitajsko revolucijo. Spomenik je na griču sredi parkov, obdan s še drugimi spomeniki in otroškimi igrišči, ki zavzemajo celotno površino griča. Na vrtu je skupna grobnica, nad njo pa spominska plošča z imeni teh žrtev. Okrog nje je velika ploščad, na katero se pride po razsežnem stopnišču in skozi znamenit slavolik, ki je ob vznožju griča tik ob cesti.

Ogledali smo si tudi veliko razstavo izvoznih predmetov Kitajske, kjer so bili razstavljeni proizvodi vseh panog kitajske industrije, lahke in težke, živilske, turizma in domače obrti itd. Na njej smo se seznanili z razprostranjenostjo Kitajske.

Po ogledu razstave smo si ogledali še mesto. Radovednost me je nagnala, da sem si bolj ogledal skrite ulice in njihove čajnice. Ko prideš pred tako čajnico, je navadno okrog nje okrašena cela fasada z različnimi podobami in značilnimi kitajskimi zmaji v kričeh barvah. Ko sem prišel v prvo nadstropje, so se takoj uprle vame oči vseh Kitajcev. Po vsej sali, ki je rahlo zadimljena in ki ima značilen kitajski duh, so postavljene klopi in mize za po 4 do pet ljudi, tako da se naslonjala stikajo. V enem kotu je postavljena kuhinja in natakariji neprestano tekajo okrog gostov. Pred vsakim stoji skodelica z rižem in skodelica z nekakšno zelenjavo, ki je kuhana in pomešana z različnimi kosi mesa. Ta skodelica je navadno skupna in iz nje jemljejo vsi skupaj hrano. Paličice jim plešejo med prsti. Neprestano si polnijo usta. Razen majhne porcelanaste žlice ne poznajo drugega pribora. Vsaka kavarna, čajnica ali kak drug javni prostor je vedno poln ljudi, ki nekaj centov kar stoji jedo.

Po ulicah je vse polno otrok, prodajalcev drobnarij, rokodelcev in drugih, ki kar na ulici opravljajo svoje delo.

Naj še omenim, da je poljedelstvo zelo primitivno. Po polju vidiš bivole, ki vpreženi in navaden lesen plug orjejo zemljo zelo na plitko. Kopanje po polju je ročno in traktorske postaje so zelo redke. Na poseben način obdelujejo zemljo za zelenjavo. Napravijo dolge gredice, široke največ po 1 meter in dvignjene za 20 do 30 centimetrov. Med nje speljejo nekake kanale in spuste vodo, tako da zelenjava stalno in enakomerno srka potrebno vodo.

Druga stvar, ki nas je presenetila, so slike Stalina, ki jih po trgovinah še vedno lahko vidiš ob slikah Mao Če Tunga. Ko smo po desetih dneh izkrcali tovor, smo zopet odpluli proti Hong Kongu, kjer bomo ostali dalj časa zaradi popravila ladje.

KONEC

TELESNA VZGOJA · ŠPORT · ŠAH

Z ustanovne Odbojarske podzveze koprškega okraja

Množičnosti in kvaliteti enako pozornost!

Sredi preteklega tedna je bil v Kopru ustanovni občni zbor Odbojarske podzveze koprškega okraja, ki je prevzela delo lani ustanovljenega iniciativnega odbora. Udeležba delegatov s terena je bila slaba, zlasti pa je treba grajati odsotnost tovarišev iz bližnjih krajev (Izola, Portorož, Piran), da ne govorimo o koprskem Partizanu in Okrajni zvezi TVD Partizan, ki prav tako nista poslala svojih zastopnikov.

Iz poročila iniciativnega odbora in iz razprave je bilo razvidno, da si je odbojka v koprskem okraju kljub pomanjkanju tradicije že precej utrla pot. Bogato na dogodkih je bilo zlasti lansko leto, ko so priredili dva večja turnirja za prvenstvo okraja ter večje število sindikalnih turnirjev in prijateljskih srečanj. Moštvo Ilirske Bistrice si je priborilo naslov prvaka Primorske, v kvalifikacijah za vstop v slovensko ligo pa je izpadlo.

Glavna prihodnja naloga podzveze bo, skrbeti za množičnost in za kvaliteto odbojke v okraju. Predvsem bodo gledali, da se razširi odbojka na podeželju in pri delovnih kolektivih podjetij in ustanov. V ta namen bodo nudili vso pomoč aktivom mladih združnikov in sindikalnim podružnicam z nasveti, literaturo, kratkimi tečajmi in z organizacijo propagandnih tekem. Seveda pa bodo morale zadruge in sindikalne podružnice prisločiti na pomoč s finančnimi sred-

stvi za izgradnjo igrišč ter za nabavo rekvizitov. Ker je odbojka razmeroma zelo poceni šport, ne bo to vprašanje povzročalo tako velikih težav kakor pri nekaterih drugih športnih panogah. Vso skrb bodo posvetili tudi ženam, mladini in pionirjem ter so v novem odboru ustanovili poseben referat, ki bo skrbel za ta vprašanja.

Na ustanovni skupščini so poudarili, da morata množičnost ter kvaliteta korakati in isti vrstni. Praksa je namreč pokazala, da zanimanje za neko športno panogo kljub vsem naporom avtomatično pada, če je kvaliteta igre vedno na isti višini ali če celo pada. Zato bodo poletni povabili v okraj izkušenega trenerja, ki se bo po nekaj dni zadržal v vseh večjih središčih odbojke in seznanjal moštvo z najsoodnejšimi sistemi igre in s sistemom treninga. V zvezi s tem bodo zaprosili za pomoč Odbojarsko zvezo Slovenije. Razen tega bodo poslali nekatere najboljše igralce na tečaje, ki jih organizira Odbojarska zveza Slovenije, ter organizirali nekaj srečanj med domačimi moštvi in izkušenimi ekipami z drugih področij Slovenije.

Kakor lani, bosta tudi letos dva turnirja najmočnejših elcip okraja.

Prvi bo spomladi v Portorožu, drugi pa jeseni v Ilirski Bistrici. Pravico sodelovanja bodo imela tista moštva, ki se bodo na področnih tekmovalnih plasirala v finale, zmagovalci turnirja pa bo imeli pravico do kvalifikacijskih tekmovalj za vstop v slovensko ligo. Podzveza si bo prizadevala, da se področnih tekmovalj udeleži čimveč moštev. Zato se bo tesno povezala tudi z društvi Partizana, kjer se predvsem goji odbojka, in pričakuje seveda od njih tudi primerno pomoč.

Med važnejšimi sklepi skupščine naj omenimo še organizacijo sodniškega tečaja v Kopru, na katero bodo poslala vsa društva svoje zastopnike. Izpiti bodo pred posebno komisijo, ki jo bo poslala Odbojarska zveza Slovenije. S tem bodo rešili pereče vprašanje sodniškega kadra, ki ga v okraju z redkimi izjemami sploh ni.

Ob zaključku so izvolili odbor podzveze, v katerem so predstavniki vseh večjih društev Partizana v okraju. Za predsednika podzveze so izvolili Jureta Ribičiča, za sekretarja Ljubana Omladiča, za tehničnega referenta Ernesta Brgleza in za kadrovskega referenta Slavico Pregljevo.

OBČNI ZBORI TVD PARTIZAN NA GORIŠKEM

V goriškem okraju so te dni občni zbori TVD Partizan, na katerih razpravljajo med drugim tudi o aktualnih nalogah v zvezi z zimsko športno sezono. V Livku so med drugim ugotovili, da zaradi pomanjkanja rekvizitov še zdaj ne morejo uporabljati 40-metrške skakalnice, ki so jo zgradili pred leti. Vse kaže, da se bo položaj izboljšal, ker jim je okrajna zveza Partizana obljubila gmočno pomoč. V Livku bodo letos organizirali društveno, občinsko in okrajno prvenstvo v raznih disciplinah za člane, članice in pionirje, sredi marca pa bodo priredili tradicionalni smuk s Kuka z mednarodno udeležbo.

Med najuspešnejšimi društvi v goriškem okraju je bilo lani TVD

Partizan v Šempetru. Med drugim so priredili dva nastopa, se udeležili okrajnega in republiškega prvenstva in ljudskem mnogoboju in osvojili prehodni pokal in lahki atletiki. Lani so opravili 400 telovadnih ur v telovadnici in 300 ur na prostem.

JADRANJE

Piranski jadranski klub, ki šteje 60 članov, se je začel pripravljati za bližnjo sezono. Prihodnji mesec bodo organizirali tečaj za krmarje, ker imajo s tem kadrom največ težav. Primanjkuje pa jim tudi jadrnic, zato bodo zaprosili za pomoč jadrnalne klube v Ljubljani, Mariboru in na Reki.

Jutri, v soboto 2. februarja zvečer, bo v hotelu »Triglav«

I. TURISTIČNI PLES

Igra študentski plesni sekstet iz Ljubljane ter orkester »Triglav« iz Kopra.

Bogat srečolov, izvolitev »Kraljice nageljčkov«, šaljiva pošta in zabavni spored.

Konferencier: Jože Lavrenčič.

Vstopnina 100 din, rezervacija stola 50 din.

Rezervacije pri vratarju hotela »Triglav«, telefon št. 16.

Rezervirajte si pravočasno stole! Vljudno vabljeni!

Turistično olepševalno društvo
Koper

IZOLA : KOPER 2:2 (1:2) V nedeljo igra Izola z Odredom

Lepo nedeljsko popoldne je privabilo na igrišče Izole večje število gledalcev, ki so bili priča zanimive in borbene igre med domačima rivaloma. V prvem polčasu so bili Koprčani v rahli premoči in dosegli vodstvo 2:1, Izoli pa je uspelo izenačiti v zadnjih minutah drugega polčasa. Za domačine sta bila uspešna Prašnjakar in Černe, za Koprčane pa Poljšak in Rozman. Sodniku Janovskemu sta se moštvi predstavili v naslednjih postavah:

IZOLA: Fabjančič, Karačič, Kleva, Lukin, Santin, Marchesan, Černe, Norčič, Prašnjakar, Lenardič in Pilepič. V drugem polčasu je Marchesana zamenjal Novak.

KOPER: Skalar, Božič, Omahen, Erceg, Obersnel, Poljšak, Rozman, Turčinovič, Kavalič II., Gombač. V drugem polčasu je Obersnela zamenjal Vatovec.

V nedeljo popoldne se bo Izola pomerila s prvim moštvom Odreda iz Ljubljane. Tekma bo prva večja preizkušnja moči obeh moštev pred spomladansko nogometno sezono.

Tedenska prometna kronika

V petek popoldne je sredi Izole zavozil zaradi prehitre vožnje z motornim triciklom v občestni jarek Aleksij Kodarin. Voznik in njegov sovozač sta dobila le lažje poškodbe.

Ko je vozil Marjo Dežman iz Trsta osebni avtomobil preko mostu v Ržani, mu je pripeljal nasproti avtomobil, ki ni imel zasenčenih luči in ga tako zmedel, da je verjetno tudi zaradi spolzke ceste trčil v ograjo mostu. Dežman ter sopotnici Savica Obršnel iz Trsta in Nika Frankovič iz Kopra so dobili lažje poškodbe, na avtomobilu pa je nastalo za 25.000 dinarjev škoda.

Na ovinku ceste Podgrad—Hrušica, ki je I. reda, je v petek zvečer nepravilno vozil s konjsko vprego Franc Hrvatini iz Sabonja, razen tega pa ni imel prižgane varnostne svetilke na vozu. Zato ga tudi ni mogel pravočasno opaziti Zorko Kavrečič, ki je upravljal avtocisterno s prikolic podjetja Istra-benz iz Kopra. Da bi se izognil trčenju, je Kavrečič zavozil v občestni jarek. Materialno škodo so ocenili na 100.000 dinarjev. Vse obsojbe je vreden Franc Hrvatini, ker je z nepravilno vožnjo resno ogrožal življenje potnikov na glavni cesti.

V soboto zvečer se je neznan kolesar zaletel med Senožčami in Divačo v kolesarja Ivana Knežaka iz Senožec, ki je pri padcu dobil težje telesne poškodbe. Krivec prometne nezgode je po trčenju zbežal in ponesrečenca je našel na cesti neki avtomobilist ter ga takoj pripeljal v bolnišnico.

Pri naselju Mačkovec med Postojno in Planino sta trčila osebna avtomobila, kar pa k sreči ni zahtevalo človeških žrtev, pa tudi škode ni bilo več kot 21.000 dinarjev. Ing. Marijan Šebenik iz Nove Gorice je namreč privozil z neprimerno hitrostjo po zasneženih cesti na ovinek v trenutku, ko mu je z nasprotni strani pripeljal z osebnim avtomobilom Alojz Golj iz Postojne. Zaradi spolzke ceste ni bilo mogoče pravočasno zaustaviti avtomobila in tako je prislo do trčenja.

ZOPET ŽRTEV VINJENEGA SOFERJA

V ponedeljek popoldne je vozil med Bitnjo in Topolcem v ilirsko-bistriški občini brez voznškega dovoljenja in v vinjenem stanju Rado Tomič traktor s prikolico. Na prikolici se je peljal desetletni Zdravko Fatur iz Spodnje Bitnje. Pijani sofer je zavozil s traktorjem pet metrov pod cesto, pri tem pa je desna stranica prikolice Zdravka Fatura zadržala, Mato Ribič pa je dobil lažje telesne poškodbe.

NOVE AVTOBUSNE PROGE

AVTOPODJETJE SLAVNIK — KOPER bo v nedeljo, 3. februarja, uvedlo novo avtobusno progo SEŽANA—TRST. Iz Sežane bo avtobus vozil vsako nedeljo in ponedeljek z odhodom ob 7.30 in 14.30 ter se v istih dnevih vračal iz Trsta z odhodom ob 9.00 in 19.00. Vsak petek in soboto pa bosta s 1. februarjem vozila na tej progi avtobusa podjetij SAT in SARA z odhodom iz Trsta ob 7.00 in 17.00 ter z odhodom iz Sežane ob 8.40 in 18.30.

V torek, 5. februarja bo »Avtopodjetje Slavnik« vzpostavilo progo HRPELJE—KOZINA—TRST, ki bo obratovala vsak torek z odhodom iz Hrpele ob 8.15 in 14.30 in z odhodom iz Trsta ob 9.30 in 19.00. Avtobusno podjetje »Autovje Carsiche« iz Trsta pa bo na tej progi vsako soboto od 2. februarja dalje vzdrževalo potniški promet po naslednjem voznom redu: odhod iz Trsta ob 7.30 in 13.10 ter odhod iz Hrpele ob 9.00 in 14.30.

V zvezi z vzpostavitvijo teh prog bo »Avtopodjetje Slavnik« uvedlo tudi nedeljsko progo KOPER—SEŽANA z odhodom iz Kopra ob 5.30, progo SEŽANA—KOZINA z odhodom iz Sežane vsak ponedeljek ob 20.30 in progo HRPELJE—KOZINA—KOPER z odhodom iz Hrpele vsak torek ob 21.20.

ZAHVALA

Vsem, ki so z nami sočustvovali ob težki izgubi naše drage

MIME

izrekamo toplo zahvalo.

Užaloščeni mož Karlo
z Dragico in Volkom

OGLAS

ZAMENJAM udobno 3-sobno stanovanje v Piranu za 2-sobno v Izoli, Kopru, Kozini ali Sežani. Informacije dobite v upravi Slov. Jadrana.

PREKLIC

Podpisani MARIJO KOCJANČIČ, Dekani št. 6, preklicujem žaljive izjave, ki sem jih izjavil o tov. Ernestu Šavu iz Škofije ter izjavljam, da so bile neresnične.
Marijo Kocjančič

Člani SZDL in organov družbenega upravljanja — berite in dopisujte v naš list »Slovenski Jadran«!

Z letošnjega smučarskega prvenstva Primorske podzveze. Na robu vzletišča 35-metrške skakalnice v Idriji odgovarja na vprašanje novinarja letošnji najuspešnejši tekmovalci, zmagovalci v slalomu in veleslalomu IVI LOGAR, član »Rudarja« iz Idrije.

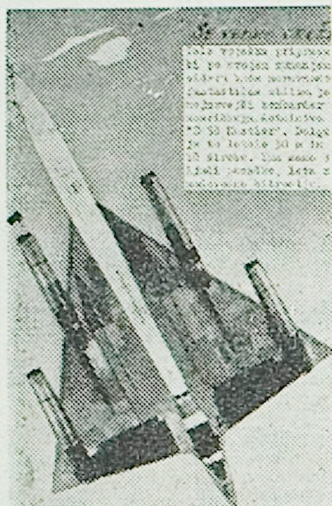
Nenavadni zakoni

Znano je, da ima vsaka federalna država v ZDA med drugim tudi pravico do lastne zakonodaje na nekaterih področjih družbenega življenja. Tako je nastala vrsta posebnih zakonskih predpisov, ki so jih bolj ali manj narekovale krajevne razmere. Med njimi pa so tudi takšni, ki so za naše pojme kaj nenavadni. V Južni Karolini na pr. določa zakon, da ne sme noben moški v cerkev brez revolverja. V nekem mestu v

državi Ohio je prepovedano jahati na oslu z večjo hitrostjo kot 6 km na uro. V Rockwillu velja zakon, ki določa, da je treba zapreti vsakega trgovca, ki je objavil, da bo opustil svoj poklic, pa tega ni storil. Medtem pa v državi Connecticut plačate kazen, če se sprehajate ali sedite na javnem mestu z žensko in niste pri tem oddaljeni od nje najmanj 15 centimetrov.

STO TISOČ GLUIH

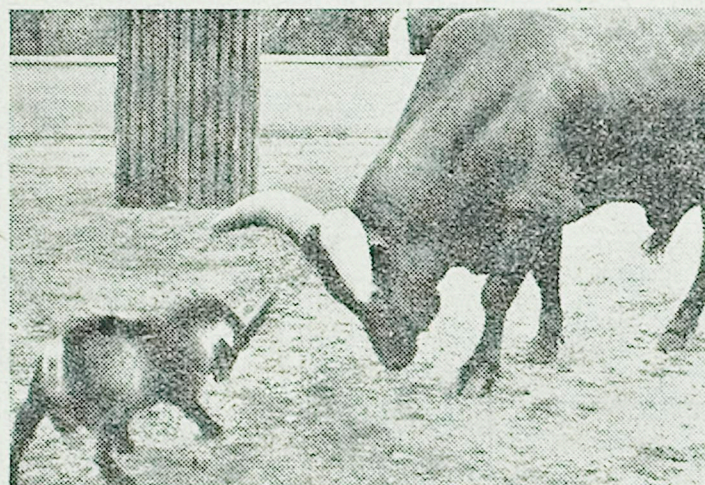
Združenje bivših bojevnikov v Washingtonu je objavilo, da je med ameriškimi državljani, ki so se udeležili druge svetovne vojne, nad 100 tisoč gluhih. Ti so izgubili sluh zaradi strahovitega ropota reaktivnih letal, ko so služili kot pomožni osebje na vojnih letališčih.

To letalo je na pogled res še najbolj podobno proizvodu fantazije kakšnega utopističnega pisatelja. V resnici pa je najmodernejši reaktivni bombnik, ki so ga sprejele v svojo oborožitev ameriške vojne sile. Bombnik je oborožen z raketnimi izstrelki in doseže nadzvočno hitrost

ŠE STAREJŠA

Svoj čas smo poročali o 167-letnem Javieru Pereiru iz Bogote. Vsi so bili prepričani, da je to najstarejši človek na svetu. Prepeljali so ga celo s posebnim letalom v ZDA, kjer so se zbrali okrog njega vsi najboljši zdravniki, da bi ugotovili, kako je živel, da je dočakal tako visoko starost. Po najnovejših vesteh pa Pereira le ni najstarejši človek. Prav tako v Južni Ameriki živi namreč neka Marija Garzon, ki je pred kratkim praznovala svoj 178. rojstni dan. Rodila se je, kot trdi, natanko 30. decembra 1778. leta.

Tudi hrabrost. Mladi kozliček iz vrste tako imenovanih pačkov se je postavil po robu ogromnemu biku. To se je zgodilo v nekem zoološkem vrtu v Indiji. Vendar ni prišlo do boja. Kozliček je najbrž spoznal, da je bika le preveč in je v zadnjem hipu odskočil.

Imela sta srečo. Nedavno sta v bližini Vancouvera med poletom trčili dve reaktivni letali in se zrušili v globino. Od štirih članov posadke v obeh letalih se je dvema posrečilo odskočiti s padali. Pristala sta med skalovjem nepretrdnega gorovja, od koder so ju rešili s helikoptrom.

Tobak ni škodljiv

Najbrž je ni zadeve, ki bi se z njo toliko ukvarjali kot s škodljivostjo tobaka. Mnogokrat so ga že ugledni znanstveniki obsodili kot povzročitelja vseh mogočih boleznih, medtem ko so ga drugi prav tako učeni zagovorniki spet rehabilitirali. Te dni se je v korist tobaku oglašil neki britanski znanstvenik, ki je odločno izja-

vil, da ni v tobačnem dimu takšnih snovi, ki bi mogle resno škoditi človeškemu organizmu. Neki drugi angleški znanstvenik pa je dodal, da se zaradi malenkosti škodljivih snovi, ki so v tobačnem dimu, ne izplača odrediti zadovoljstvu, ki ga ima človek pri kajenju, ker zaradi nečesa tako in tako mora umreti.

Zaradi atomskih eksplozij

Predsednik komiteja za preučevanje posledic atomskih izžarevanj pri novorojenčkih je izjavil, da se že zdaj rodi na vsem svetu vsako leto okrog 6000 defektnih otrok zaradi poskusnih eksplozij atomskih bomb. Dodal je, da se število takih otrok veča iz leta v leto

in da bo čez trideset let doseglo porazno višino 30 milijonov letno. To bolj kot vse drugo zahteva, da takoj prenehajo s podobnimi atomskimi poskusi.

ROBOT - GOSPODINJSKA POMOČNICA

Francoski inženir Pierre Marré je skonstruiral robota, ki je res prava gospodinjska pomočnica. »Marobo« — tako je aparatu ime — zna prati, pomivati posodo, čistiti čevlje, lupiti krompir, loščiti parket in opravljati še druga podobna dela. Prihodnji mesec bodo začeli s serijsko proizvodnjo te priprave, ki bo stala — preračunano v naš denar — okrog 90 tisoč dinarjev.

REKORDNA PROIZVODNJA AVTOMOBILOV

Nemška avtomobilska industrija, ki se je po II. svetovi vojni zelo razvila, je dosegla v minulemu letu rekordno proizvodnjo lahkih motornih vozil. Samo dve največji nemški tovarni, Opel in Volkswagen, sta izdelali 600.000 osebnih avtomobilov.

2600 LET STARE IGRAČKE

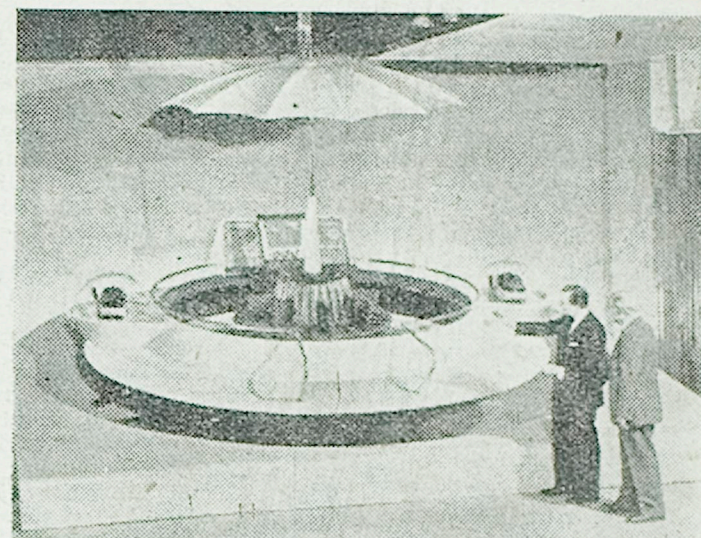
Arheološka odprava, ki raziskuje ruševine starih mest v Mali Aziji, je odkopala otroški grob iz 7. stoletja pred našim štetjem. V grobu so našli popolnoma ohranjene otroške igračke, izdelane iz lesa in bronu. Med igračkami je nekaj lesenih konjičkov, levov in drugih živali.

MED SPANJEM GRE LAŽE

Pariški psiholog Genevay je naredil posebno pripravo za učenje med spanjem. Mož trdi, da se duševni napori pri učenju med spanjem zmanjšajo kar za 80 odstotkov. Svojo napravo je imenoval »avtomatofon«, njena naloga pa bo, da ponoči šepeta učencu na uho lekcijo, ki se jo ta mora naučiti. Izumitelj pravi, da bodo njegovo napravo radi uporabljali tudi gledališki igralci in drugi ljudje, ki se morajo učiti »na pamet« dolge tekste.

Maček, ki ga vidimo na naši sliki, je postal čez noč slaven. Ugotovili so namreč, da je največji in najtežji med predstavniki mačjega sveta. Seveda se mu ne godi slabo. Vsak dan redno petkrat je, sicer pa počiva. Zdaj je star dve leti in tehta nad trinaest kilogramov. Zredili so ga v Milanu.

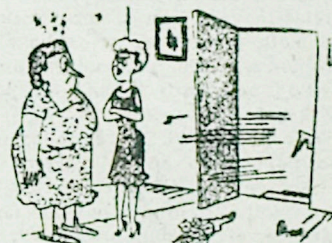

Na razstavi, ki je bila pred kratkim v New Yorku, je vzbujal zanimanje obiskovalcev med drugim tudi tale čoln. Zanimiv je že zaradi svoje oblike, razen tega pa je opremljen s posebnimi televizijskimi napravami, ki omogočajo potnikom, da opazujejo življenje v morju.

Elektronska poroka

V Ameriki so s pomočjo elektronskih možganov izbrali med 4000 mladimi ljudmi obeh spolov 28-letnega Johna Carra in 23-letno Barbaro Smith kot najprimernejša za zakonsko življenje. Stroj je namreč ugotovil, da sodita skupaj in

napovedal srečen zakon. Fant in deklica se doslej sploh nista poznala, vendar se bosta v kratkem poročila. To bo torej prva »elektronska« poroka, ki bo pokazala, koliko je zaupati stroju, ko gre za tako pomembne odločitve.

— Prosim te, mamica, nikar ne pripoveduj vsem, da sem takšna, kot si bila ti pri dvajsetih letih!

ERNEST HEMINGWAY: Slovo od orožja

POSLOVENIL RADO BORDON

»Ne vem natanko. Kakih dve sto petdeset dolarjev na mesec, po mojem mnenju.«
 »Jezus Kristus, kaj vse bi lahko počel z dve sto petdesetimi dolarji! Bolje je, da čimprej stopite v ameriško armado, Fred. Poskušajte, če morete, še mene spraviti vanjo.«
 »Prav.«
 »Znam zapovedovati četi po italijansko. Zlahka bi se naučil tudi po angleško.«
 »Še general boste postali,« je rekel Simmons.
 »Ne, za generala pa ne znam zadosti. General mora vedeti cel kup reči. Vi, fantki, menite, da za vojskovanje ni treba znati ničesar. Vendar nimate niti toliko možganov, da bi lahko bili kaplarji.«
 »Hvala bogu, meni ni treba, da bi postal kaplar,« je rekel Simmons.
 »Morda boš še postal, če poberejo vse, kar vas je zabušantov. Eh, fant, rad bi imel vaju dva v svojem vođu. Tudi Maca. Ti bi bil moj posilni, Mac.«
 »Ti si vrl fant, Ettore,« je rekel Mac. »Toda bojim se, da si militarist.«
 »Postal bom polkovnik, še preden bo konec vojne,« je rekel Ettore.
 »Če te ne ubijejo.«
 »Ne bodo me ubili.« S palcem in kazalcem si je pogladil zvezdice na ovratniku. »Vidiš, kaj počnem? Če kdo govori o tem, da bo ubit, si vselej pogladim zvezdice.«
 »Pojdimo, Sim,« je rekel Saunders in vstal.

»Prav.«
 »Na svidenje,« sem rekel. »Tudi jaz moram iti.« Ura v baru je kazala tri četrt na šest. »Na svidenje, Ettore.«
 »Na svidenje, Fred,« je odvrnil Ettore. »Lepo je, da boste dobili srebrno kolajno.«
 »Ne vem, če jo bom dobil.«
 »Seveda jo boste dobili, Fred. Slišal sem, da jo boste sigurno dobili.«
 »No, na svidenje,« sem dejal. »Pazite se nesreče, Ettore.«
 »Nikar se ne bojte zame. Ne pijem in ne potikam se naokoli. Nisem ne pijanec ne babjak. Vem, kaj počnem.«
 »Na svidenje,« sem rekel. »Veseli me, da boste postali kapetan.«
 »Ne bo mi treba čakati na napredovanje. Postal bom kapetan zaradi vojaških zaslug. Saj veste. Tri zvezdice s prekrizanimi mečema in s krono zgoraj. To sem jaz.«
 »Želim vso srečo!«
 »Vso srečo tudi vam! Kdaj se vrnete na fronto?«
 »Kmalu.«
 »No, se bova že še srečala.«
 »Na svidenje.«
 »Na svidenje. Pazite na smolo!«
 Spustil sem se po stranski ulici, ki je bila bližnjica v bolnišnico.
 Ettore je imel triindvajset let. Vzgojil ga je bil neki stric v San Franciscu ter je prišel obiskat očeta in mater v Torino, ko je izbruhnila vojna. Imel je sestro, ki so jo bili poslali skupaj z njim v Ameriko, da bi živela pri stricu, in ki bi morala to leto dokončati srednjo šolo. Veljal je za junaka in je šel na živce vsakomur, s komer se je srečal. Catherine pa ga ni mogla trpeti.
 »Tudi mi imamo junake,« je pravila. »Toda ti so, moj ljubi, po navadi bolj molčiči.«
 »Ne zamerim mu tega.«
 »Jaz mu prav ne bi zamerila, če ne bi bil tako domišljav in če mi ne bi venomer šel na živce, na živce, na živce.«
 »Saj gre tudi meni na živce.«
 »Lepo je, dragi, da to priznaš. Toda ni potrebno. Ti si ga pač lahko predstavljajš, kakšen je na fronti, in veš, da je koristen, vendar pa je tip mladeniča, kakršnega ne morem prenašati.«

»Vem.«
 »Lepo je, da to veš, jaz pa si prizadevam, da bi mi postal simpatičen. Vendar je strašen, zares strašen fant.«
 »Danes popoldan je rekel, da bo postal kapetan.«
 »Veseli me,« je rekla Catherine. »Užival bi v tem.«
 »Ti ne bi bilo všeč, če bi jaz imel višji čin?«
 »Ne, dragi. Želim samo to, da imaš čin, ki ti dovoljuje, da lahko obiskuješ boljše restavracije.«
 »Saj prav tak čin tudi imam.«
 »Čudovit čin imaš. Ne želim, da bi imel višji čin. To bi ti lahko stopilo v glavo. Ah, dragi, zelo sem vesela, da nisi domišljav. Poročila bi se sicer s teboj, tudi če bi bil domišljav, toda zelo prijetno je imeti moža, ki ni domišljav.«
 Pogovarjala sva se po tihem zunaj na balkonu. Kmalu je, da bo vzšel mesec, toda nad mestom je bila megla in se ni prikazal. Kmalu zatem je začel pršeti dež in stopila sva v sobo.
 Zunaj se je megla spremenila v dež in kmalu je začelo deževati, tako da sva slišala škrobotanje dežja po strehi. Vstal sem in stopil k oknu, da bi videl, ali zanaša dež noter, toda ni ga zanašalo. Pustil sem okno odprto.
 »Koga si še srečal?« je vprašala Catherine.
 »Gospoda in gospo Meyers.«
 »Nekam čudaška sta.«
 »O njem pravijo, da je bil v domovini v kaznišnici. Izpustili so ga, da bi umrl.«
 »Potem pa je srečno in zadovoljno živel v Milanu.«
 »Ne vem, kako srečno in zadovoljno.«
 »Po ječi, menim, še kar dovolj srečno.«
 »Ona namerava prinesiti sem to in ono.«
 »Krasne reči prinaša. Si mar njen ljubljenec?«
 »Eden izmed njih.«
 »Vsi ste njeni ljubljenci,« je rekla Catherine. »Poslušaj, kako škreblija dež.«
 »Močno dežuje.«
 »In vselej me boš ljubil, kajne?«
 »Da.«
 »In dež ti ne bo prav nič mar?«
 »Ne.«
 »Lepo je to. Jaz se namreč bojim dežja.«
 »Zakaj?« Bil sem zaspan. Zunaj je nenehno padal